

Világ proletárjai egyesüljete!

NEPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHARMEGYEI PÁRTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

X. EVFOLYAM, 119. SZÁM

ARA: 50 FILLER

VASARNAP, 1953. MAJUS 24.

Eredményesen fejezzük be a pártoktatási évet

A választás befejezése után mindenütt megkezdődött a néhány hétig szünetelő pártoktatás. A választási harc népművelőink nagy iskolája volt. A pártoktatás különböző formáiban tanuló civiltársak a választási agitáció során a gyakorlatban mérhették fel a cizoz munkájuk eredményességét. Azok a népművelők, akik a pártoktatásban rendszeresen résztvettek, akik szorgalmasan tanultak, azok könnyebben tudtak választást adni a dolgozó kérdéseire. Hogy május 1-én nagy győzelmet arattunk, hogy dolgozó népünk egységesen sorakozott fel a pártunk vezette népront mögé és adta szavazatát a soha nem látott jól, felemelkedés programjára, abban döntő szerepe van párt-szervezetünknek, a párttagoknak és pártönkivüli népművelőinknek egyaránt. A nagy győzelem azt is bizonyítja, hogy párt-szervezetünk jól készült erre a nagy eseményre. Párttagjaink és a pártönkivüliek legjobbjai eredményesen tanultak az oktatás különböző formáiban, majd a választást megelőző agitációs tantolyamonkon is. Párt-szervezetünk jelentős része az ideiglenesen szünetelő pártoktatás idején sem feledkezett meg az oktatás fontosságáról és már a választás napja előtt felkészültek a választás után újra meginduló oktatásra. A MAV Igazgatóság egyik alapfokú politikai iskolájának hallgatói az oktatás szünetelése alatt is összejötték és megbeszéltek a választási agitáció során szerzett tapasztalataikat. A Gépfertőtárolóban, a 61/1. Építőipari Vállalatnál a választást megelőző héten összegyűltek a politikai iskolák hallgatói és arról tárgyalták: hogyan készüljenek fel az oktatás továbbfolytatására.

Az első foglalkozásokat már megtartották. A tapasztalatok azt bizonyították, hogy ott tudtak zökkenőmentesen továbbfolytatni az oktatást, ahol a párt-szervezetek a választási agitáció során sem feledkeztek meg a propagandistáikkal való foglalkozásról és a népművelő értekezleteken figyelemmel kísérték a hallgatókat, hogy a választás utáni héten tovább folytatódjék az oktatás. Ilyen helyeken meg is jelent a hallgatók nagy része, mint pl. Szentpéterszegen, Egyeken, a debreceni Gépfertőtárolóban, a debreceni Ruhagyárban, a Járóújsávit egyes üzemrészében és még számos helyen. Azonban sok felüli párt-szervezetünkönkél olyan nézet kezdett elterjedni, hogy „a nagy ideiglenesen nem érünk rá tanulni”. Ilyen rothadt, opportunistáknézet az ellenségnek használna és az ilyen nézeteket maga az élet cáfolja meg. Véletlen-e, hogy a Gépfertőtároló dolgozói túlteljesítették a választási békeverseny során tett felajánlásukat és üzemiük falát az „Elüzem” jelvény második fokozata díszíti? Véletlen-e, hogy a hajdúböszörményi Vörös Csillag az ország legjobb termelőszoövetkezte? Ezek nem véletlenek, hanem annak a bizonyítékai, hogy ahol a párt-szervezet állandóan törődik a párttagok és pártönkivüliek nevelésével, ott öntudatosabbak a dolgozók, jobban megértik a saját és a közösség munkájának közötti összefüggést, amely nagyobb eredmények elérésére ösztönzi őket.

Mégis számos olyan propagandista akad, aki nem tartotta kötelességének a kezdési foglalkozás megtartását. Szatmári Já-

nos elvtárs, a hajdúböszörményi állami gazdaság propagandistája a politikai iskola hallgatóinak a következő üzenetet hagyta: „Hivataltól elfoglaltságom miatt nem tartok iskolát.” H. Nagy József, az egyik álmosdi politikai iskola vezetője meg sem jelent a foglalkozáson. Még párttitkár is akad olyan, mint Szabó Imre elvtárs, a hencidai Új Világ tiszcs párttitkára, aki úgy vélekedik: „sok a munka, nem érünk rá tanulni”. Pártunk Központi Vezetőségének 1952 június 27.-28.-i határozata igen élesen hívta fel a figyelmünket arra, hogy az önelégültség, az elért eredményeken való megnyugvás legjobban veszélyezteteti további építőmunkánk sikerét. Eppen a párt-szervezetek vezetőinek, a párttitkároknak kell fellépni a „nem érünk rá tanulni” hangulat ellen. A marxista-leninista elmélet, a győzelem tudománya, amely megvilágítja előttünk azt az utat, amely a szocializmus teljes győzelméhez vezet. Az elmélet segítségével tudunk eligazodni mindennapi munkánk problémái között. Aki a napi feladatok elvégzését az elmélet segítségével nélkül akarja megoldani, az előbb vagy utóbb zsákutcába jut, elsodródik a feladatok, a problémák.

Pártoktatásunkban most olyan kérdéseket tanulmányoznak a hallgatók, amelyek a közvetlen napi feladatok elvégzését segítik. Csak azok a népművelők tudnak eredményesen munkát végezni a begyűjtési agitáció során, akik alaposan tanulmányozzák a politikai iskolák mostani anyagát a „Begyűjtés szerepe pártunk parasztpolitikájában” című anyagot, csak azok a népművelők értik meg és tudják megértetni a dolgozókkal, hogy mit jelent a béke, miből fakad az imperialisták háborús politikája, akik elmélyülten tanulmányozzák a Pártförténet VI. fejezetét, a háború és béke lenini-sztálini tételét.

Párt-szervezetekre, pártbizottságokra tehát nagy feladat hárul a következő hetekben. Pártvezetőségeink ellenőrizték előszörben a propagandisták felkészülését az előadásokra és a szeminariumra. Azokat a propagandistákat, akik nem tesznek eleget fontos pártmegbízatásuknak, vonják felelősségre. Ilyen megtisztelő pártmegbízatást, mint a hallgatók politikai nevelését hanyagul teljesíteni igen nagy szégyen. Pártvezetőségeink már most beszélgetsenek a propagandistákkal arról, hogy a hallgatók közül kiket lehet a jövő oktatási évben propagandistának beosztani, kiket milyen oktatási formára lehet javasolni a következő oktatási évben. Ezzel párt-szervezetünk már a jövő oktatási évet is előkészítik. További eredményeink biztosítéka, ha tovább emeljük népünk öntudatát, ha még nagyobb áldozatkészségre, a nehézségek bátor leküzdésére neveljük pártunk minden egyes tagját, egész dolgozó népünket. Ezért párt-szervezetünk, propagandistáink fokozódó lelkesedéssel végezzék munkájukat és töretlen lendülettel harcoljanak a pártoktatás sikeréért, a pártoktatási év eredményes befejezéséért.

Jól fizetett a böszörményi Vörös Csillagnak a „gyapju-szüret”

A növénytermelési és az állattenyésztési dolgozók közös, jó munkája eredményezte azt, hogy a hajdúböszörményi Vörös Csillag termelőszoövetkezet tavaly az ország legjobb tiszcs lett — sők kaplák meg a minisztertanács 100.000 forintos pénzjutalmát. Az állattenyésztésen dolgozók közül Szekeres Gábor juhász érte el a legtöbb munkaegység: kercken ötszázat. Ez évben is jól dolgozik, szorgalmasan végzi munkáját. Akkor került a szövetkezetbe, amikor a 150 darabból álló juh-állományát megvásárolta. Most — egynehány híjján — ötszáz a juhok száma és jelenleg még 180 bárányuk is van. Nem vetek meg egyetlen darabot sem, sőt mintegy 80 darabot már eladtak.

A hét elején a Vörös Csillag legelőjén megkezdtek a juhok nyírását. A „gyapju-szüret” jól fizel: így mondta Szekeres Gábor. Szombat reggelig több mint 450 juhot nyírtak meg. Az egész évi jó takarmányozásnak és gondozásnak megköszönik az eredménye: az előirányzott 4,2 kilós átlaggal szemben közel 5 kilós nyírási átlagot értek el.

Tavihalászat a csatorna medrében

Még csak a jövő esztendő elejére készül el a Keleti Főcsatorna, a megépített részen azonban már megkezdődött az öntözéses gazdálkodás, sőt halászat is a csatorna vízében. Pród község határában, a most épülő hid Hajdúnánás felé eső részén két hete folyik a halászat: a nyiregyházi Alkotmány-tszcs tagjai — vállalkozó „szerencse”-vel húzzák ki a vízből a hálójukat. Mig csütörtökön több mint 140 kiló apróbb és nagyobb halat fogtak, pénteken nem volt ily gazdag a tavi halászat: alig haladt meg az ötven kilót a rakomány, amelyet postára raktak. Nagy a keletük a csatorna vízből kifogott halaknak, Pestre is szállítanak belőle, az ivadékok viszont a karcagi termelőszoövetkezetek köztölték le: a rizsföldön halastavat létesítettek. Így kelető hasznát hoz a tiszcs tagjainak az a földterület.

Egy élenjáró békeharcos

Köztisztviselőben áll Hajdúsámsonban Papp Mihály középparaszt. Imerik a községben, tudják róla: élenjáró békeharcos. Házának portája egyik legrendeztebb. Cseréptető házig udvarán szép kis virágoskert díszlik. A legnagyobb érték mégis, amire a legbüszkébb a ház gazdája, a fehérre meszelt szoba falán van. Egy díszkolevél, amelyet, mint élenjáró békeharcos kapott. Ezt a maradandó emléket, a békeharcos tettekben megnyilvánuló kitüntetését díszes keretben helyezte el, aztán olyan helyre tette a díszkolevél, hogy az a vendég, aki átépi házának küszöbét, rögtön meglátja.

Papp Mihályknak 14 hold földje van a sámsóni határában. Aki elhalad a tábiák mellett, azt látja, szépen fejlődnek a növények, igen rendezett a földje. Hat-száz négyszögölen meg-

Uj iskolák épülnek a megyében

Az új nemzedék iskolázására soha annyit nem költött népgazdaságunk, mint ebben az esztendőben. Nem is jártak soha ennyien általános iskolába, középiskolába, főiskolába vagy egyetemre, mint az 1952/53-as tanévben. De az eddigi jelentkezők számából az is megállapítható, hogy új csúcs születik a jövő esztendőben. Az egyre több tanuló számára azonban sok közszéghen szűknek bizonyulnak az iskolák tantermei — ezért több új iskola épül Hajdú-Biharban.

Tégláson a két tantermes általános iskola épületére már a tetőt húzzák, ezzel egyidőben végzik a belső munkálatokat is. Tételtelen és Ebesen szintén kéttantermes iskolák épülnek, a debreceni járás új községében azonban az iskola mellé még tanító lakás is készül. Tegnap azon Ebesen a vakolást végezték. Nagyrábé is új iskolát kap a tervtől: szeptemberben már ott tanulnak a fiatalok.

Zsédely elvtárs fogadására készül a Ruhagyár

Frissen festett tábla még jobb munkával, a hirdeti a Ruhagyárban: versenylendület fokozásával készültek a dely-mozgalmak keretében minőségi ankétok tartanak, amelyen Zsédely József elvtárs tart beszámolót a mozgalomról.

Nagy esemény lesz ez a gyárnak: a mai napra mellett.

Hősies helytállás a Golyóscsapágygyárban

Két automata sajtoló-géppel van a Golyóscsapágygyár átképzős üzeme. Ugy számolták, hogy egy-két napon belül készen is lesznek. Szerda déltől megállítás nélkül dolgoztak. Es csütörtök hajnalban 4 órára átszerelték a gépeket. Soha nem fordult elő ilyen teljesítmény, az emberi akarat ilyen győzelme a gyárban. Azonnap indították. Reggeli hat órára 10.900 görgőt gyártottak, két és fél szeresét annak, amit ezelőtt három munkásnak. Biró elvtársék most arra törekednek, hogy 20.000-re emeljék a gyártási eredményt és behozzák a májusi lemaradást is megszűntessék. Számítottak, tervezgettek, végül is Czinge elvtárs egy új tást ajánlott: alakítsák át a sajtológépeket. Mindjárt hozzá is lát-

A mai számból

Gógus Ignác (2. oldal) — A francia köztársasági elnök a jobb oldali Guy Molletnek adott megbízást a kormányalakításra (2. oldal) — Üzemi dolgozóink a félévi terv teljesítéséért (3. oldal) — Roknai Sándor jó útra tért (4-5. oldal) — Ma kezdődik a gyermekhét (6. oldal) — Akiknek ma guk felé hajlik a kezük (7. oldal)

A mai számból

Gógus Ignác (2. oldal) — A francia köztársasági elnök a jobb oldali Guy Molletnek adott megbízást a kormányalakításra (2. oldal) — Üzemi dolgozóink a félévi terv teljesítéséért (3. oldal) — Roknai Sándor jó útra tért (4-5. oldal) — Ma kezdődik a gyermekhét (6. oldal) — Akiknek ma guk felé hajlik a kezük (7. oldal)

A hajdúnánási irodalmi kör tagjai feldolgozták a város történelmét

Egy év nem nagy idő, de ha visszatekintünk az alig egy esztendőre működő hajdúnánási irodalmi kör működésére, könnyen megállapíthatjuk: jó munkát végeztek az irodalmi kör tagjai. Közöltük van Fazekas Miklósné dolgozó paraszttasszony is. Van látszata munkájuknak: feldolgozták már a város történelmét ezekből egyes átdolgozott részleteket felolvas-tak a választás előtti napokban a hangoshiradóban. Ezek az írások azt mutatták be, hogyan éltek a múltban az emberek Hajdúnánáson: hogyan intézték el a múltban és hogyan intézik emost a dolgozók ügyesbajos kéréseit. A jövő nagy helyet kapott munkájukban: a nagy tervek valóra váltása, a határában épülő Keleti Főcsatorna éltető vize nyomán dúsbab kalászo-ka ad majd a föld az új útra lépett nánási dolgozó parasztnak, erről hosszan írtak az irodalmi kör tagjai.

NEMZETKÖZI SZEMLE

Dulles vesszőfutása

A világ egyszerű emberel, a béke vágyó százmilliók feszült figyelemmel tekintenek Pannindzon felé, ahol az emberiség legégetőbb kérdéseiről: a koreai nép és egyben minden nép békéjéről van szó. Ezek a százmilliók ebben hallgatják a tárgyalászati mellett elhangzott szavakat — a koreai kínai fél építő javaslatait, de Harrison tábornok kijelentéseit is. És a népek nemcsak a szavakra, hanem a tettekre is vigyázó szemmel figyelnek. Harrison békés szövegét pedig messze túlharagja azoknak a bombáknak a sivatása, amelyeket amerikai repülőgépekről zúdítanak a koreai Dél. Pjongan tartomány vízgyűjtőmezőjére.

Tíz ezer hektár megművelt szántóföld, hetven falu került víz alá, több mint 800 ember halt meg, vagy tűnt el a pusztító áradatban. Ugyan ki merésznélne azt állítani, hogy ez az újabb barbár büntény az amerikaiak ösztönre megegyezésszerűen készültek? De Harrison tábornok — maga és megbízói igazi szándékai ellenére — mégis tárgyalni kényszerül. Tárgyalni kényszeríti őt az egész világ közvéleménye. Továbbra is a tárgyalászati mellé szövegezik őt a népek törhetetlen békekarátát képviselő koreai-kínai tárgyaló fél újabb javaslatjai. Ezekről a javaslatokról — még Churchill angol miniszterelnök szerint is — „nincs ok feltételezni, hogy ne szolgálhatnának a megegyezés alapjainak”.

Nem lehet ugyanezt elmondani az amerikai javaslatról, amelyet a „Stockholms Tydingen” című svéd lap úgy értékel, hogy „lényegét nehéz megérteni”. De ez nem is csoda, hiszen úgy tűnik, maga Harrison tábornok sem tudja egészen pontosan, mit javasol. Jellemző, hogy azon a napon, amikor Harrison előterjesztette javaslatát amerikai részről úgy ítélik meg, hogy az a koreai béke megteremtését, akik a koreai háború ki-terjesztéséről szövögetnek sötét terveket, akik mindenféle közel és távolkeleti háborús blokkok összejáratásán mesterszereznek.

És a tisztességes emberek százmilliói szigorú ítéletet mondanak azok fölött, akik megkísérik elgáncsolni a koreai béke megteremtését, akik a koreai háború ki-terjesztéséről szövögetnek sötét terveket, akik mindenféle közel és távolkeleti háborús blokkok összejáratásán mesterszereznek.

Ét kell tapasztalni Dulles amerikai külügyminiszternek is, aki — dollárokkal és a „harcok” ellen — azzal a céllal utazgat most a közelkeleti és délkeleti ázsiai országokban, hogy háborús fűbűt kiséreljen meg létrehozni az ázsiai haladó erők, de főképpen a Szovjetunió és a népi Kína ellen. Dulles dollárjainak „mindenhát” erejébe vetett hitel indult el körüljárja és azt remélte, hogy az arab és ázsiai népek szemében annyira gyűlöljék angol imperializmussal szemben a népek barájaként tűntetheti fel az Egyesült Államokat. Az amerikai külügyminiszter számításaihoz azonban líra csúszott.

„Önök, Dulles, mikor arab földre teszi a lábát, tudomásul kell vennie, hogy gyűlöljük Önt...” — így fogadta az útja első állomására, Kairóba érkező Dulles az „Al Miszri” című lap. Az „Al Miszri” akkor is az egyiptomi nép szívéből szólt, amikor arra figyelmeztette az amerikai külügyminisztert, hogy — mint írta — „Önök azt hitték... — de megvárosolhatnánk bennünket... ezek azonban az arabok országa és nem az Önöké”.

Nem járt Jobban Dulles körüljárta következő állomásain sem. Libanonban már napokkal odaér-

kezése előtt mozgósították a rendőrséget a várható tiltakozó tüntetések elfojtására. De még így sem tudták megakadályozni a hazafias beirúti egyetemi hallgatókat abban, hogy fennhangon kimondják: „Libanon népe nem lesz az amerikai monopolisták engedelmes ágyútölteléke!”

Dulles Izraelben is csak azt tudhatta meg, hogy ennek az országának a dolgozói sem engedik, hogy az Izrael nemzeti függetlenségét dollárokért áruba bocsátja vezető klíkk kiszolgáltatása őket az amerikai imperializmus kényérelkedvére.

Az amerikai külügyminisztert további útján is a rendőrkordonok és a népek izzó gyűlölete kíséri. Indiában — amelynek meglátogatásához pedig a legtöbb reményt fűzte — szintén világos feleletet kapott. A Bombayban megjelent „Blitz” című lap az odaérkező Dulleshez intézte szavait az írt: „Gyűlöljük az Ön személyét, elveit és politikáját... Az Indiai nép nem tudja elfelejteni, hogy a koreai háború alig nyolc nappal azután tört ki, hogy Dulles látogatást tett Koreában.” Uj Delhi-ben, Bombayban „Takarodj háza, háborús uszító Dulles!”, „Nem tűrünk beavatkozást Ázsia ügyébe!”, „Vessenek véget a koreai háborúnak!”, „Ázsiaiak nem akarnak ázsiai ellen harcolni!” felirattal transzparensekkel vonultak Dulles elé az egyszerű dolgozó emberek.

Így változtatta át a népek beakarátának ereje vesszőfutás az út, amelyet Dulles az amerikai imperializmus diadalútjának álmodtak meg.

Most-tölténé be hatvanadik életévét a magyar munkásmozgalom egyik kimagasló harcosa: Gógös Ignác. Hatvan éve született — s immár közel negyedszázada alussa örök álmát egy kis tolnamegyei falu, Tamási temetőjében. Egész életét a munkásszolgálat, a dolgozó nép felszabadításának, a Horthy-fasizmus elleni küzdelemnek szentelte, s a fasiszta hóhérok juttatták halálra, alig 36 éves korában a sírba.

1893 május 25-én született Tamásiban. Falusi proletár fia volt, apja a malomban dolgozott s ő is a malomasztalossgát tanulja Kaposváron. 21 éves volt, amikor kiltört az első világháború, s ő mindjárt az első menetszázadokkal a frontra került. Röviddel később orosz hadifogságba esett. Az első évek nékülözésai, a cári rendszer fogolytáborai minden sanyarúságának megismerése után érkezett el a nagy nap Gógös Ignác életében is: a Nagy Októberi Szocialista Forradalom nemcsak életkörülményeit változtatja meg, de fény tja a fiatal magyar munkású szemét is. Világosan lát már, tudja, hol a helye s amikor hét esztendő után hazatér Oroszországból, örökre eljegyezte magát a dolgozó felszabadítása nagy ügyével.

Tamásiban ma is úgy hívják a malomot: Gógös-malom. Akkor kapta a malom ezt a nevet, amikor Gógös Ignác újra megjelent a faluban. Tamási központja lett egyszerűben ez a malom — hiába örökölték a Horthy-csendőrök — Gógös Ignác esztendő estére történeteket mondott el a falubejének arról, hogyan szabadította fel magát az orosz nép. Beszélte a bolsevik pártról, Leninről és Sziláiról, a dolgozó igazságos, nagy harcaról. A fehérterrorl sokat szenvedett falu népe lesi minden szavát — s az urak rettegnek Gógös Ignácól, de meglöött bosszújuk utótlárná őt, a fővárosba megy.

1923. az ellenforradalom negyedik esztendeje Gógös Ignác rövid életének egyik legmozgalmassabb esztendeje. Budapesten kö-

Szekfü Gyula kitüntelése

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa Szekfü Gyula nyugalmazott egyetemi tanárt, akadémikus 70. születésnapja alkalmából a magyar történelemtudomány fejlesztése terén szerzett érdemeinek elismeréseként a Munka Erdemrenddel tüntette ki.

Június 8-án kezdődik a vidéki színházak ünnepi hete

A Színház és Filmművészeti Szövetség az idén is, ezúttal harmadszor rendezte meg a vidéki színházak ünnepi hetét. Az idei fesztivál június 8-án kezdődik a pécsi Nemzeti Színház bemutatójával. Két helyi szerző: Lippenszky és Fufaki: „Zrínyi riadója” című történelmi drámája kerül előadásra a Nemzeti Színházban.

A debreceni Csokonai Színház Lehar „Luxemburg grófja”-val a Fővárosi Operettszínházban szerepel június 13-án.

A bemutatókat ötnapos vígjáték követi, amelyet az újvárosi háza tanácstermében rendez a Színház és Filmművészeti szövetség.

A Képzőművészeti Főiskola felvételi vizsgái június 29-én kezdődnek

Felvételeket kérhetik azok, akik 18. életévüket betöltötték és 28. életévüket nem haladták meg. Jelenkezésüket május 31. napjáig küldjék be életrajzzal együtt (dolgozónál a munkahely javaslatával) a főiskolára (Budapest, VI., Sztálin-út 71.) címre.

A francia köztársasági elnök a jobboldali Guy Molletnek adott meghívást a kormányalakításra

Párizs (MTI). Vincent Auriol köztársasági elnök szombaton délelőtt fogadta Guy Mollet-t, a Francia Szocialista Párt főtitkárát és felkérte, lépjen érinkezésbe más politikai pártokkal és kísérelje meg a kormányválság megoldását. A köztársasági elnök az egész nap folyamán folytatta megbeszéléseit a pártok képviselőivel. A Francia Kommunista Párt képviselőit azonban szombaton sem hívta meg tanácskozássokra.

A CGT felhívást intézett a francia munkásszolgálat és minden francia hazafihoz. Ebben leszögezte, hogy a Mayer-kormány bukása a munkásszolgálat nagy győzelme. A rezkció erőt azonban folytatják szervezkedésüket, hogy olyan kormányt segítsenek hatalomra, amelynek irányzata még jobban kedvez a fasizmusnak és Franciaországot az amerikaiak zsoldjában, a nyomor, a pusztulás és a háború útjára vezeti.

A három nyugati nagyhatalom vezetőinek találkozója

Párisban hivatalosan bejelentették az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország kormányfőinek június közepére összehívott tanácskozását. A tanácskozás összehívására René Mayer miniszterelnök a nemzetgyűlés május 21-i ülésén nyilatkozott. (Mint ismeretes, a Mayer-kormány időközben megbukott. — A szerk.) Hasonló nyilatkozatot hangzott el a küszöbönálló tanácskozásról Washingtonban és Londonban is. A tanácskozás színhelyéül a Ber-

mudákát nevezték meg. Mint a jelentésből látható, a hármastanálkozó kezdeményezője Eisenhower elnök. Mayer nyilatkozata szerint az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország kormányfői találkozójának az a célja, hogy „kijelöljék a kormányok egységes álláspontját azokkal a problémákkal kapcsolatban, amelyek a négyhatalmi értekezleten szóba kerülnek.”

Angol merénylet a józslés ellen

Az „Osterreichische Zeitung” írja: A Nyugat-Németországban állomásozó angol katonák azt a parancsot kapják, hogy tisztelegjenek, ha a „Deutschland, Deutschland über alles” című fasiszta himnuszt hallják. A világ népei gyűlölik ezt a himnuszt, mert ennek hangjai mellett vonultak be a hiteleztek

a különböző európai országokba és követték el gyalázatos gaztetteiket. Az angol katonai parancsnokság következő önmagához Szabodon bocsátja a fasiszta háborús bűnöket és arra kötelezi az angol katonákat, hogy tisztelegjenek, ha a fasiszta himnuszt hallják.

GÓGÖS IGNÁC

zeli kapcsolatba kerül a munkásmozgalommal, csakhamar a vezetők közé emelkedik. Kiméletlenül harcol a szociáldemokrácia part Peyer-féle vezetői ellen, felvilágosítja a munkásokat a szociáldemokraták árulásáról.

Két évig fardhatatlanul harcol a párt egységért, tisztaságáért, a különböző frakciók ellen — s a párt méltóan jutalmazza nagyszerű munkáját: 1925-ben résztvesz a Kommunista Magyarországi Pártja I. bécsi kongresszusán. A kongresszus határozatai az őt részvevő vezetők lelkesítő példája még fokozottabb haragra buzdítja Gógös elvtársat. Már a párt megválasztott titkárságának tagja, a párt pénzügyeinek irányítója. A gyenge testalkatú ember soha nem ismer fáradtságot, ha a párt ügyéről van szó. Az egykori tudatlan falusi munkásfiúból a párt egyik harcos, példamutató vezetője lett. Ebben az időben közvetlen munkatársa Rákosi Mátyás elvtársnak. Rákosi elvtárs hazatérése után hatalmasan fellendült Magyarországon a kommunista mozgalom. Ennek a mozgalomnak vezérkarában, a harc első sorában áll mindig Gógös Ignác.

A nagyszerű vezető lelkés munkáját azonban hirtelen aljas árulás törte kétféle: 1925 szeptemberében elfogják őt is a Horthy-rendség kopói, Rákosi Mátyás elvtárral együtt kerül a fasiszta fogságába. Ott sem tudják megfőzni a kiváló kommunista harcos erejét. Kínózzák, ütökdökdöztetik, de ő nem vail Gógös elvtársat, kihallgatása után tudtán kívül írnak az egész mondatokat vallomásába — és Gógös Ignác két tárgyalás nyilvánosságát használja fel, hogy leplezze ezeket az alávaló hamisításokat.

Hős volt a mindennapi pártmunka frontján — hős marad az embertelen vallatások közben, a fasiszta kínzókamráiban, az ügyszégen és a bíráló árnyékában, a statáriális tárgyaláson is. A Rákosi-perben negyedrendű

vádoltként áll a rögtönítéő bíróság előtt. A tárgyalási — mint példaképe, Rákosi elvtárs — felhasználja arra, hogy a pártot megvédje minden gyalázkodástól s a nyilvánosság előtt bizonyítsa a munkásmozgalom igazát. — Az elnök megkérdezi tőle:

— Bűnösnek érzi magát?
— Nem érzem magam bűnösnek — vágja az elnök szemébe Gógös Ignác. — A munkásság Magyarországon meg van fosztva minden szabadságtól, ezért szerveztük meg a Kommunista Pártot.

Kihallgatása során soha, egyetlen szóval sem veti önmagát. Ahányszor alkalma van szólani, mindig a pártról beszél. Még az akkori polgári lapok is kénytelenek voltak megemlékezni ennek a kemény kommunista harcos kiállásáról a Horthy-rendszer bíróság előtt. Az utolsó szó jogán is a pártot beszélt, de az elnök félbeszakította. A kommunista tárgyalása olyan erejű kommunista agitációhoz, amitől a hatalomban ülők megremegtek a kormányzói székek éppúgy, mint a veszbíróság elnökségében.

A nemzetközi és a magyar munkásszolgálat harca meghozta a kívánt eredményt: Rákosi Mátyás, Gógös Ignácot és a többi vádlottakat nem merre elítélni a statáriális bíróság.

1926 júliusában kezdik meg a törvényszéken a második Rákosi-per tárgyalását. A bíróság ícheletlen a sziklaszárda vezérrel, Rákosi Mátyással szemben — minden kérdésre büszkén, felemelt fejjel, igazának biztos tudatában válaszol s minden szava vád Horthyék rémuralma ellen. A bíróság a többi vádlottakon igyekszik éreztetni hatalmát — de ez sem sikerül neki. Gógös Ignác épp olyan magabiztosan, erőteljesen veri vissza a vádakot, ahogyan előtte a párt vezére, Rákosi elvtárs tette. A bír. aki először lekezeléssel próbálkozott hatni Gógösre, az egyszerű malomasztalosra, meghökken, a mi-

kor ezeket hallja az általa „műveletlennek” tartott vádlottól:

— Erőszakosan nem lehet megszüntetni a kommunista szervezkedést és azzal nem lesz vége a mozgalomnak, hogy minket erőszakosan ideálítanak a bíróság elé.

Természetesen rendreutasítják. De, amikor a bír. azt mondja neki, hogy „beszéljen rendesen”, Gógös elvtárs megvetően így felel:

— En nem tudok a burzsoázia szájaize szerint beszélni.

Közvetlenül ítélethozatal előtt meggyeszer beszélhet. „Magát védje” — főrmed rá az elnök, de Gógös Ignác Leninről beszél. Leninről, akinek akkor a polgári lapok a nevét sem merték leírni — bár már két esztendeje nyugodott a mauzóleumban.

1926 augusztus 4-én elhangzott az ítélet: Gógös Ignácot három és fél évi fegyházra, tízévi hivatalvesztésre ítélték. A kínzások leggyengítették szervezét, a bír. főnök tudóbját támadta meg. A fasiszta hóhérok azon voltak, hogy minél gyorsabban végezzék vele, ezért dolgoztatták porok, egészestelen műhelyben, orvosi kezelés nélkül.

Büntetésének kitöltése után elhagyta a börtönt. — de már jártányi ereje sem volt. Pélesége vitte haza a kis faluba, ahol még a halálos beteg agy körül is csendőrök őrládkodtak. De Gógös Ignácól még utolsó perceiben, látálmában is azt hallhatták: *Bíjen a Kommunista Párt!* Négy csendőr állt a koporsója mellett is, amikor 1929 júliusában utolsó útjára kísérték a magyar munkásmozgalom kiemelkedő alakját. De hiába állt ott a fasizmus minden elayomó szerve, Gógös Ignác sirtját mindig friss virág, vörös szekfü lpete el, az elnyomás legostóbb éveiben is. Soha, egy perere sem felejtette el a nép ezt a történelmen harcost, és ma új és új erőt merít az ő nagyszerű példájából is a szocializmus építésében, amit Gógös Ignác már nem érkelhet meg, s amiért egész életében harcolt.

ÜZEM

a pé

Egy évből Nyiregmenyentén ménya- és kurtak. Ma a szovjet Szávó-betonbúgását, a pekkel egy ten a smpálék zakatol kinövő új égozó népün a Keletme csapágygyá. A Golyógyobb épücsarnok, ar szélessége 14 méter leskészül az a betonozása, épített 20 c. A közel 20 alapterületű relébetonozás szűnek. A letes irodák elkészült az szerdán fog emeleti rez Ezenkívül k üzem és a t is.

Számadást lapítottuk, hagyr az zgelymillió 5000 darab népgazdaság dott a hiba hiány állott ottunk, ezé még a hiba mind lehet mes termelé. A május d lasztási bék

Mi, a MÁV fenntartási szakai és szelista békeven hívjuk az szolgálati fő Vállaljuk, lajdonba üzemenképes

A min állami

A minisztrolóképzés fejlesztése hozott az állami ellátás színvonal. Népi demri tanulóknál állami g. A tanulóknak penyt, egyetanszert és lók jelentés kik. A betegri tanulóknak mint a felnd. A minisztta továbbfeletk részére tott kedvezéssé teszi való ingyendást.

A jövőben kapnak fehébakancsot és ket. Az ipar gondoskodna lábbeli javi

Jobboldali
mányalakításra

ásit intézett a fran.
tályhoz és minden
oz. Ebben leszögez.
yer kormány buká.
sztyály nagy győzel.
erői azonban foly.
szkedésüket, hogy
t segítsenek hajá.
ek irányzata még
a fasizmusnak és
t az amerikaiak
yomor, a pusztulás
ára vezeti.

Hatalom
ója

ek meg Mint a
ó, a hármas ta.
nyezője Elsenho.
ozata szerint az
nok Anglia és
ormányfői talál.
célja, hogy „ki-
mányok egységes
kal a problémák
an, amelyek a
ékezetlen szöbake.

ellen

pópai országokba
gyalázatos gaztel-
nai parancsnok-
es onmagához.
ja a fasizta há-
és arra kötelezi
kat, hogy tiszte-
fasizták himnu-

az általa „mü-
tot vadítottól:
nem lehet meg-
munista szervez-
nem lesz vége a
gy miniket erő-
ának a bíróság

rendreállításják,
ó azt mondja
éjjen rendszeren”,
megvetően így

ok a burzsoázia
eszélni.

lethozatala elöt-
szélhet. „Magat
rá az elnök, de
nről beszél. Le-
akkor a polgári
m érték lenne
ztendje nyugo-
ban.

4-én elhangzott
gnácot három
ra, tízévi hiva-
s. A kínzások be-
vezetését, a bír-
amadtá meg. A
zon voltak, hogy
végezzen vele a
zártaák poros,
helyben, orvos-

nek kitöltője
büntönt, — de
e sem volt. Pé-
a kis faluba
os beteg agya
rók ölalkodnak
l még utolsó
nhaiban is azt
a Kommuniz-
r áll a kopor-
nikor 1929. ja-
jára kísérték a
De hiába állt
nden elnyomó
ad sűrűt ma-
rós székfű rep-
s legstőrebb
gy perera sem
ezt a törvény-
új és új erőt
erü példájából
pítésében, mi-
nem érhető
z életben har-

ÜZEMI DOLGOZÓINK A FÉLÉVI TERV TELJESÍTÉSÉÉRT

A Keletmagyarországi Golyóscsapágygyár építkezése:

A Varga betonozó-brigád

a péntek éjszakai műszakban 231 százalékot ért el

Egy évvel ezelőtt a Debrecenből Nyíregyháza felé vezető műút mentén még szőlődombok, burgonya- és kukoricaföldek tarkították. Ma aki ezen a vidéken jár, a szovjet rendszerű hatalmas Szávó-betonkeverőgéppel dallamos bűgását, a dombok helyén a gépekkel egyenesté nyezett területen a sínpályákon közlekedő csillogó zakatolását hallja és földből kinövő új épületeket lát. Épül dolgozó népünk újabb békealkotása: a Keletmagyarországi Golyóscsapágygyár.

A Golyóscsapágygyár legnagyobb épülete a nagy munkacsarnok, amelynek hossza 144, szélessége 126, magassága pedig 14 méter lesz. A csarnoknak most készül az alapozása és a szerelőbetonozása, amelyet majd az erre épített 20 cm-es betonréteg követ. A közel 20 ezer négyzetméter alapterületű munkacsarnok szerelőbetonozásával közelesem elkészülnek. A csarnok előtt kétemeletes irodaépület emelnek. Már elkészült az első emeleti rész is, szerdán fognak hozzá a második emeleti rész falfelhúzásához. Ezenkívül készül már a kovácsoló üzem és a famegmunkáló épülete is.

A nagy békemű dolgozóinak a választási békeverseny során teljesítették vállalásaikat. A munkalendület a békeverseny után is tovább tart. A nagy munkacsarnokot építő több mint 10 brigád versenyében a Varga betonozó-brigád vezet. A péntek éjszakai műszakban 675 négyzetméter terület szerelőbetonozását végezték el. Ez eddigi legjobb műszaki-eredményük. Ezen az éjszakan 231 százalékot teljesítettek a Varga-brigád 10.236 négyzetméternyi terület betonozásával készült el szombat reggelig. Az éjszakai műszakban a brigád tagjai 63 forintot kerestek. Jó eredményüket a műszaki dolgozókkal való szoros kapcsolatuk és munkamódszerük révén érik el. Munkájukat mindig úgy szervezik meg, hogy az anyagot előre biztosítják a területre. Amikor nappal dolgoznak, a Szávó-betonkeverőgépet adják részükre a betont. Ekkor is előkészítik „tartalék”-anyagot s ha a nagy gép rövid időre leáll, a Varga-brigád tovább dolgozik, mert akkor kézi keveréssel állítanak elő betont. Minden percet kihasználják. A brigád 19 tagjának megvan a

pontos beosztása, tudja mindenki, kinek kell keverni, szállítani vagy éppen „teríteni” a betont.

A Varga-brigád péntek éjszakai rekorderedménye szerkesztőleg hatott a szombaton reggel 7 órakor munkábaállók dolgozóira. Ezen a napon különösen a 21 tagú Szávó-brigád tett ki magáért. Délelőtt 10 óráig 150 köbméter föld kordélyra rakását és eltergetését, 70 köbméter föld visszaföltését végezték el, ezenkívül több mint 10 köbméter vasbetont dolgoztak be kétoldali 20 cm vastag vasbeton falba. Ezzel délelőtt 10 óráig több mint 180 százalékot értek el.

A famegmunkáló épületének falait már megépítették, de itt a munkát egyelőre nem tudják folytatni, mert az Épületelemgyár a további építéshez szükséges földmengerendákat még nem szállította le. Pedig az építkezés dolgozó vállalat tette arra, hogy május 10-re elkészítsék az épület falfelhúzását — ezt május 6-ra teljesítették — s most még a tető építése lenne hátra, hogy május 30-án a gyárhoz érkezzen munkagépek tárolására átadják ezt az épületet.

Ruhagyár:

Teljesítjük félévi tervünket

Számadást végeztünk: megállapítottuk, hogy a debreceni Ruhagyár az első negyedévben közel egymillió forinttal és mintegy 5000 darab ruhával adósa maradt népgazdaságunknak. Miőlől adódott a hiba? Az év elején anyaghiány állott fenn, többször átalítottunk, ezenkívül sorolhatnánk még a hibákat, amelyek mind-mind lehetetlenné tették az ütemes termelést.

A május elseje, valamint a választási békeverseny tiszteletére

indított versenyben azonban sokat javult a helyzet: áprilisi tervünket 102, május 17-ig 113,4 százalékra teljesítettük e havi előirányzatunkat. A gyártott ruhák 99,6 százaléka a nulltal elentében e hónapban már első osztályú minőségű volt. Az igazítások is az első negyedév 28 százalékával szemben 9,4 százalékkal csökkentek. E nagyszerű harcban 20 jelvényes, 19 okleveles sztahanovista született, három emyverték a „Könnyűipar kiváló dolgo-

zója” címet. Az eredményünket azonban most az veszélyezteti, hogy nincs elegendő gomb a rak tárbán. Ki hinné el, hogy sok százezer forint értékű ruhát gombhiány miatt nem tudunk szállítani. Pedig ez így van.

A Ruhagyár dolgozóinak azonban lelküdvé a nehézségeket, ígérlek: az első negyedévi lemaradást a második negyedév végére behozzák. Teljesítjük félévi tervünket. *Lenner Zsigmond* igazgató

Pályafenntartás:

Megvédjük a köztulajdont

Mi, a MAV debreceni pályafenntartási főnökség fizikai, műszaki és szellemi dolgozóinak szocialista békeversenyét indítunk és kihívjuk az Államvasutak összes szolgálati főnökségét.

Vállaljuk, hogy szocialista tulajdonba vesszük megőrzésére üzemképes fenntartásra a MAV

debreceni pályafenntartási főnökség kezelése alá tartozó vasútvonalakat, műtárgyakat, épületeket, egyéb létesítményeket, berendezéseket, gépi felszereléseket, szerszámokat és anyagokat. Megővük azokat a megrongálódástól, elkallódástól, kártevőktől, az el-lenségétől.

Az első negyedévben lemaradtunk hídfenntartási tervünkkel. Igerjük, hogy a második negyedévben behozzuk súlyos lemaradásunkat.

Kató Árpád pft. főnök, Tisza László párttitkár h., Aradi János főmőnök, Nagy Sándor üb. elnök.

A minisztertanács határozatot hozott az ipari tanulók ingyenes állami ellátásáról és a tanulóképzés színvonalának emeléséről

A minisztertanács az ipari tanulóképzés rendszerének továbbfejlesztése érdekében határozatot hozott az ipari tanulók ingyenes állami ellátásáról és a tanulóképzés színvonalának emeléséről.

Népi demokráciánkban az ipari tanulók már eddig is sokoldalú állami gondoskodást élveztek. A tanulók ingyenesen kaptak kőpeny, egyenruhát, munkaruhát, tanszert és tankönyvet. A tanulók jelentős része otthonban lakik. A betegségi biztosítás az ipari tanulóira éppen úgy kiterjed, mint a felnőtt dolgozóira.

A minisztertanács új határozata továbbfejleszti az ipari tanulók részére már eddig is biztosított kedvezményeket és ezzel teljessé teszi az ipari tanulókról való ingyenes állami gondoskodást.

A jövőben a tanulók ingyen kapnak fehérműt, cipőt, illetve bakancsot és más ruházati cikkeket. Az ipari tanuló intézmények gondoskodnak az egyenruházat és lábbeli javításáról, tisztításáról

fedezik az előírt foglalkozásokkal kapcsolatos közlekedési kiadásokat és biztosítják a tanulók kulturális szükségleteinek kielégítését. Az otthonban lakó tanulók ingyenes szállást és ingyenes teljes étkezést kapnak. A többi tanuló részére az oktatási és munkanapokon ingyenes ebéd jár. Az állami ellátás keretében adott ruházati cikkek túlnyomó része a használati idő eltelte után a tanuló tulajdonába megy át.

A minisztertanács a tanulóotthonok hálózatának további fejlesztését rendelte el, a jövőben a tanulók 50 százaléka fog otthonban lakni.

A természetbeni ellátáson felül az ipari tanulók pénzübeli ellátást is kapnak. A jó tanulmányi eredményt elért vasipari tanulók a tanulói díjtól független 30—110 forintot kapnak havonta. A vágár és kohász tanulók 50—210 forint havi ellátásban részesülnek.

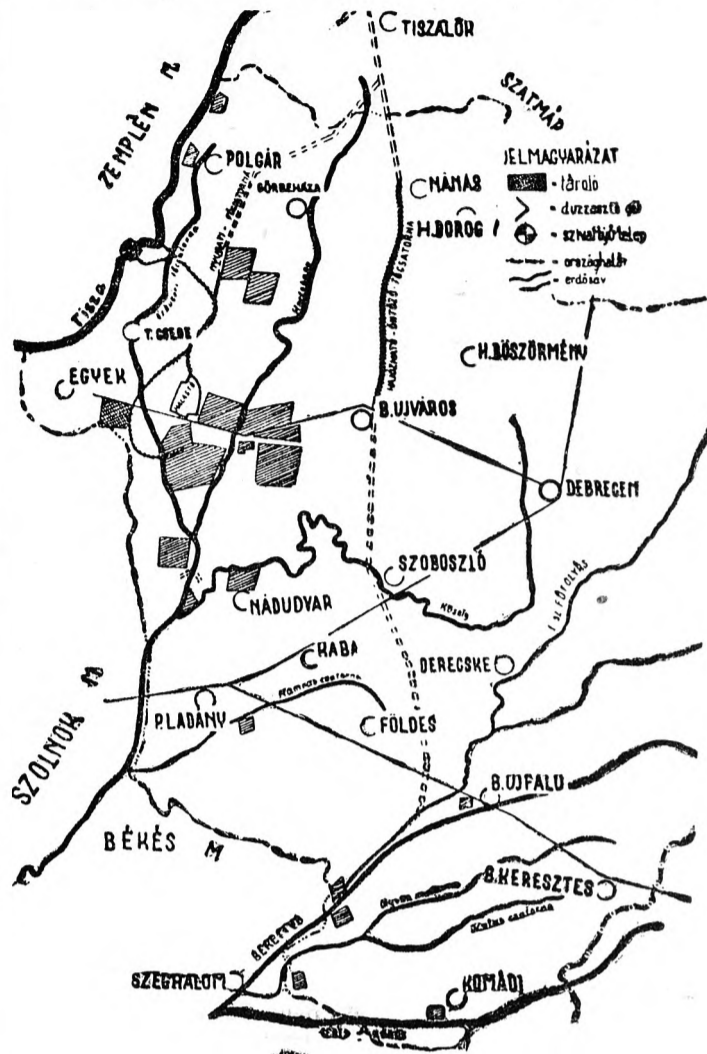
Az új rendszert az 1953...54. évben beiralkozó elsőéves ipari tanulóira vezetik be először, a

másodévesekre a következő tanévben még a jelenlegi ellátási és fizetési rendszer marad érvényben.

A minisztertanács határozata számos intézkedést tartalmaz a tanulóképzés színvonalának emelésére. Kórszerű gépekkel kell bővíteni a vasipari tanműhelyek gépparkját, hogy az elsőéves tanulók 90—95 százalékát tanműhelyekben foglalkoztathassák.

Különös gondot fordít a határozat a mesterek képzésére és továbbképzésére. A mesterek továbbképzés útján, oktatómunkájuk mellett sajátítják el a megfelelő szakképzettséget. Az utánpótlást az 1953—54-es tanévben induló négyéves mesterképző technikum fogja biztosítani. A műszaki tanárképző főiskolát végzett tanárok egy részének továbbképzéséről a Műszaki Egyetemen gondoskodnak. Az otthonok nevelői számára lehetővé tesszik a tanítói képesítés megszerzését.

A megvalósulás útján lévő terv

Pár évvel ezelőtt Tiszalócon hatalmas építkezéshez kezdtek hozzá, a tiszalóci erő- és duzzasztómű építéséhez. Azóta már kibontakoztak az építkezés hatalmas körvonalai, amely majd rövidesen bőséges árammal látja el a Tisza vidékét, hatalmas öntözéses gazdálkodást biztosít. Amíg Tiszalócon a nagy békemű építése folyik, megyénkben egyre messzebb és messzebb ér a Keleti Hajószelő Főcsatorna építése. Már Balmazújváros és Hajdúszoboszló között dolgoznak az eksekavátorok. Míg el nem készül a főcsatorna? Addig sem áll kiha szénátlanul a víz, hatalmas öntözéses területek épültek már eddig is megyénkben, s egymás után épülnek a víztárolók. Ötéves tervünk végére megváltozik a megye képe: öntözéses területek, erdősdvok, víztárolók jellemzik majd az egykori aszályos, szikes megyét. A felszabadult ember alkotó terve nyomán új élet születik a szíken, új növények honosodnak meg.

Évzáró az általános és középiskolákban: június 17

A közoktatásügyi miniszter június 8—13 között tartják az utasítású intézkedik a tanév befejezéséről. Az általános iskola I—VII. osztályaiban az utolsó tanítási nap június 6. Ezekben az osztályokban az összefoglalókat

június 8—13 között tartják. Az évzáró ünnepeiket az általános és középiskolákban június 17-én tartják. A beiratkozások ideje június 18, 19, 20. A tantestületi záróértekezleteket június 25-ig tartják meg.

Amit kifogásolnak a dolgozók

Kötelességem teljesítem, amikor a Járóműjavító 2500 dolgozója nevében erős bírálatot gyakorolok az üzemi bizottság és a műhelyi szertár vezetősége felé, mert rossz minőségű színel adnak a dolgozóknak. Ugyanakkor az esztergami műhely déli oldalán 8—10 vagon jó minőségű színel hagyta gondatlanság következtében lőnkremenni. A dolgozóknak kiutalt színel olyan, mint a por, vagy pedig tele van paladarabokkal. Sem az egyik, sem a másik nem használható tüzelésre. Ezt az üzemi bizottság, sőt a MAV Igazgatóság is tudja, ennek ellenére mégis úgy gondolkodik, hogy a szertár által a Járóműjavítóba leküldött színel ki kell adni a dolgozóknak. Így történt meg, hogy a napokban Dudics Józsefnek is teljesen használhatatlan színel akartak kinni.

A dolgozók jogosan veszik fel, hogy a vezetőség változtatson ezen a tőrhetetlen helyzeten.

BIRÓ LAJOS

Járóműjavító Vállalat esztergami műhely.

Művezető voltam a Hajdú-Biharmegyei Szikvízüzem hőforrás telepén. Ott újítást dolgoztam ki — gyöngyvízgyártásra. Az újítást örömmel fogadták a megyei tanács ipari osztályán és az élelmezési minisztérium kivitelezte, elrendelte az újítás gyakorlati megvalósítását, a gyöngyvíz gyártását. A minisztérium nekem, mint újítónak megállapított 3500 forint újítási díjat részletfizetésben. Decemberig rendszeresen megkaptam a bevezetett újításomért a megfelelő összeget. Decemberben és a következő hónapokban azonban változás állott be. Új igazgatót kaptunk Molnár József személyében, aki az újítási összeg kifizetését kerekken megtagadta, s minden szakmai ismeret, vagy megvizsgálás nélkül kijelentette, hogy az újításom nem újítás, hanem ötlet.

A fentiekből arra lehet következtetni, hogy Molnár József igazgatónak nem érdeke, hogy dolgozóink újításaikkal, ötleteikkel erősítsék a népgazdaságunkat.

Gráfci Sándor Vendéglátó Vállalat.

Párt és pártépítés

A gugyori Petőfi tsz pártszervezete a munkafegyelem megszilárdításáért

Ide! termésünk bőségesnek ígérkezik. Ezt a bőséget azonban még fokozni tudjuk, ha a tsz-ek, tszcs-k tagsága, a gépállomások dolgozói és az egyénileg gazdálkodó parasztok idejében és minőségileg is kifogástalanul végzik a növényápolási munkákat. Faltst pártszervezeteink legfontosabb feladata most az, hogy minden erőt mozgósítsanak a munka sikerese elvégzésére és hatékony irányítással tovább fokozzák a választási békeverseny során megmutakozott hatalmas munkalendületet. Harcoljanak a korszerű módszerek alkalmazásáért, a szilárd munkafegyelemért, ugyanakkor biztosítsák a nagy munkák között is a pártoktatás zökkenőmentes folytatását.

A gugyori Petőfi tsz pártszervezete eredményes munkát végzett már eddig is ezen a téren. Ezt bizonyítja az, hogy a tsz tagsága és a családtagok nemcsak azzal mutatták meg állásfoglalásukat pártunk és kormányunk politikájára mellett, hogy május 17-én már a koraregionál órákban az elsők között adták le szavazatukat, hanem azzal is, hogy

határidő előtt teljesítették választási felajánlásukat

A kapások első kapálását május 12-re, beadási kötelezettségüket pedig május 16-ra teljesítették.

A pártszervezet vezetősége helyesen irányította a népnevelő munkát. A választási agitáció a gugyori Petőfiben is a feladatok végrehajtására mozgósító agitáció volt. A népnevelők, amikor nagyszerű célkitűzéseinkről és boldog jövőnkéről beszéltek, mindig megmagyarázták azt is, hogy a tervek megvalósításához minden dolgozó személyes jó munkája szükséges. A nagyszerű jövőnek mindenki építője a maga munkatereitől. Megmagyarázták azt is, hogy a jobb természetmennyekért folytatott harc — így a növényápolási munka is — nemcsak a közösség, hanem az egyén érdeke is. Rendszeresen ismertették a minisztertanács határozatát a tsz-ek megszilárdításáról, a jutalmazásról és helyi példákkal bizonyították be: mit jelent az a gyakorlatban. A dohánytermelő munkacsapat például 3 ezer forintot kapott a termelési terv túlteljesítéséért. 200-800 forint jutott a munkacsapat egy-egy tagjának, amikor a munkacsoportok arányában szétosztották a pénzt.

A népnevelők a múlt évi tapasztalatokat is felhasználták. Emlékeztették a tagságot arra, hogy milyen

előnyös a keresztosoros vetés

Tavaly az aszály ellenére is holdankint 2 másszával adott többet a kísérletképpen keresztosorosan vetett árpa. Ez évben már minden kalászt keresztosorosan vetettek, a tengeri legnagyobb részét négyzetesen. De arra is emlékeztették a tsz tagjait, hogy tavaly későn kezdtek meg a tengeri kapálását — egy kapálást el is mulasztottak — ráadásul jött az aszály és bizony nagyon kevés lett a termés. Bebizonyították, hogy csak az egyszeri kapálás elmulasztása holdankint 2 mássza szemestengeri veszteséget jelentett.

A pártszervezet vezetősége harcot indított a munkafegyelem lazító ellen. Ügyeltek arra, hogy a rendszeresen mulasztókat minden esetben felelősségre vonja a tsz közgyűlése. Május első hetében Tóth Bálintot, Szabó Margitot és Sárosi Jánost vonták felelősségre a közgyűlés és 2-2 munkacsoport levonására ítélték őket. Tóth Bálinttal, aki párttag, még külön beszélgetett Babotán Imre elvtárs, a pártszervezet titkára. Ma már nincs senki, aki vétene a munkafegyelem ellen.

A tsz tagságának családtagjait is mind nagyobb számban mozgósította a növényápolási munkák

végzésére a pártszervezet. Itt azokat állították példaképül a többiek elé, akik a múlt évben is és most is jól kiveszik részüket a munkából. Mint például id. K. Szabó Istvánné, akinek tavaly 143, vagy Szatmári Sándorné, akinek 134 munkaecsoportja volt és ma is rendszeresen dolgozik.

A pártszervezet jó munkája nyomán fokozódott a munkakedv, nagy lendülettel végezték a növényápolást. Május 15-én versenyre hívták ki egymást a növénytermelő és a kertészeti brigád. A növénytermelő brigádon belül a munkacsapatok is versenyre keltek. Még nagyobb lendülettel folyt tovább a munka.

A kertészeti brigád már másodszor is megkapta a karalábét, káposztát és a paradicsomot. A növénytermelő brigád befejezte a cukorrépa egyelését, a gyapot kapálását. A maghozórépát már másodszor is megkapálták.

Azonban hiba is akad: nem folyik egyéni verseny a tagok között. Ezen ügy kell segítenie a pártszervezetnek, hogy maguk a népnevelők és

a munkában élenjáró kommunisták mutassanak jó példát

Varga István, Vértési Lajos, Gyulács Sándor, Csibere Sándor, Mészáros Bálint kezdeményezték az egyéni versenyt. Magyarazzák meg a többieknek is, hogy sokkal eredményesebb így a munka, sokkal nagyobb természetmennyre képesek úgy, ha egymással versenyezve dolgoznak a gondjaikra bízott parcellákon.

A versennyel kapcsolatosan egyéb — igen fontos — feladata is van a pártszervezetnek: még nagyobb gonddal kell ellenőrizni a végzett munka minőségét. Nem szabad megengedni, hogy a mennyiség a minőség rovására menjen. A népnevelők, a pártbizalmiak magyarázzák meg a tagságnak, hogy a munka jó minősége a nagyobb természetmenny elsődrendű biztosítója.

A családtagoknak a munkában való bevonása terén is van még feladat. Szabó Lajosné erős fiatalasszony, Varga Istvánné csak 20 éves, egy gyermeke van — de nem vesznek részt a munkában. Vannak hozzájuk hasonlóak még sokan. Látogassák meg őket a népnevelők, beszélgessenek velük. Olyanokat állítsanak eléjük példaként, mint Mészáros Bálintné, vagy Szerviz Lászlóné, akinek 5 gyermeke van — és mégis rendszeresen dolgozik.

Igen fontos feladat a pártoktatás rendszeres megtartása. Május 19-én bizony Babotán elvtárs még csak annyit mondott erről: „Hát igyekezzünk vele, majd csak találunk rá időt.” Biztosítani kell rá az időt.

Az oktatás elhanyagolása előbb-utóbb a munka rovására megy

Aki tanul, az jobban is dolgozik, mert világosabban látja a célt, amiért dolgozik. Bármennyire is szorgos a munka, a pártoktatásra biztosítani kell az időt. És mozgósítani kell a kommunistákat, hogy vegyenek részt az oktatáson.

A gugyori Petőfi tsz pártszervezete igyekeztek ezeket a feladatokat minél előbb végrehajtani, mert csak így tud megfelelő irányítást és segítséget nyújtani az egyre nagyobb természetmennyekért folytatott harcához — most a növényápolási munkák sikeres elvégzéséhez.

Nyalika Tibor

A PÁRT NEVELTJE

Leonid Mjasznyikov 1946-ban, miután leszerelt a hadseregből, belépett a frunzei gépjáratyárbába. Mint tapasztalt esztergályos kezdte munkáját, hiszen a háború előtt is ebben a szakmában dolgozott.

Mjasznyikovot Nyikolaj Ivanovics Zikov esztergályos brigádjába osztották be. Pontosan megfigyelte a legjobb gépkészítők munkafogásait s csakhamar elszájtotta tapasztalataikat. Zikov brigádjában már hagyományává vált, hogy az egész kollektíva megbeszélte az előtte álló feladatokat. Ez a termelési tartalmak nagymértékű felhasználását eredményezte. Később, amikor Leonid Leonidovics Mjasznyikov brigádvezető lett, a vezetőknek e hasznos módszerét a saját kollektívájánál is alkalmazta. Mint brigádvezető sem szégyelt tanácsot

kérni az öregebb és tapasztaltabb elvtársaktól. Állandóan fokozta szaktudását, öt ipari tanulót tanított meg az esztergályos munkájára és soknak segített szak-képzettségük növelésében. Fajna Fiszenko komszomolista különösen sokat köszönhet Mjasznyikovnak. Fajna sokáig nem tudta teljesíteni normáját. Mjasznyikov segítségével fokozta szaktudását és nemsokára sztahanovistá lett. Rövidesen ellenőrző mesterré léptették elő.

Mjasznyikovot pedig hamarosan művezetővé léptették elő.

Mi a forrása a szovjet nép alkotó munkájának, melynek Leonid Mjasznyikov tipikus képviselője?

— A mi szovjet jejenünk, — fejei erre a kérdésre maga Leonid Leonidovics. — Pártom megtanított arra, hogy a legfonto-

sabb az, hogy a világot a való-ság tükrében nézzük és mélyebben értelmezzük az életet. En nemrég, 1950-ben váltam kommunistává. S az a tény, hogy a kommunisták hatálmias hadseregébe tartozom, arra ösztönöz, hogy mindig, mindenütt a szovjet emberek első soraiban járjak.

Leonid Mjasznyikov a gyár vezetői számára rendezett tanfolyamokat is látogatja, hogy ezzel is bővelje szakmai képzettségét. Szorgalmas tanulmányozza a műszaki irodalmat is. Ugyanakkor Mjasznyikov elvtárs a tanuló körben felsőfokon tanulja a párt-történetet.

Leonid Leonidovics Mjasznyikov nagy tekintélynek örvend a gépjáratyári munkások körében, mint mester s mint aktív közéleti személyiség.

Hajdúszovát ifjú választóinak lelkes gyűlése

Hajdúszovát ifjú választói elhatározták a választás után, hogy találkozzék tartanak, amelyen megbeszéljék, hogyan fognak harcolni a népfront programjának végrehajtásáért. Az első gyűlést pénteken este tartották az ifjú választók. A gyűlés résztvevői egyhangúlag felhívást intéztek az ország valamennyi ifjú választó-

jához. Felhívásukban többek között a következőket írták: „Közseggünkben elősegítjük az idejében végzett szemvesztésnélküli aratást, cseplést, segítjük DISZ szervezetünket a tűzörségek, brigádok szervezésében. Mi, Hajdúszovát Ifjú választói felhívással fordulunk valamennyi város, község, üzem ifjú választóhoz: a

népfront programjának megvalósítása érdekében dolgozzatok rohamcsapatként, adjatok több vasat, szenet, kenyert szeretett hazánknak!”

A gyűlés résztvevőit az úttörő népes küldöttsége köszöntötte, majd a gyűlés végén több fiatal kérte felvételét a DISZ-be.

Henri Martin, a béke tengerésze

Henri Martin touloni matróz nevet ismerik szerke a világon. Békeharcosok milliói a béke tengerészenek nevezik a hős francia ifjút, aki bátran fel-emelte szavát a néparuló francia kormány vietnami szennyes háborúja ellen.

A béke tengerészenek életéről, lángoló hazaszeretéről, hősi békeharcáról, példamutató bátorságáról szól a „Békebizottságok Kiskönyvtára” köztalálvány megjelent kisregénye. A könyv végigvezeti az olvasót Henri Martin egész élet-történetén. A 15 éves műszerezstanonc az elsők között csatlakozik 1942-ben a német megszállók ellen harcoló „Ma-

ral” partizán-osztaghoz. Nap-pal röpcedulákat készít és terjeszt, éjszaka ezer veszély között vívja a híreket a partizánoknak, fegyverrel harcol a betolakodók ellen. 1945-ben a „Chevreuil” cirkálón Vietnam felé hajózik, hogy fegyverrel a kezében segítsen felszabadítani a vietnami népet a japán megszállók rémuralma alól. De rá-döbben, hogy a francia kormány nem ez a célja, ellen-kezéleg — őket akarja felhasználni a vietnami nép leigázására. A becsületes harcost, az igaz hazafit e felismerés tettekre készíti — röpcedulákat, a tengerészek előtt mondott beszédeiben leplezi le a szennyes

háborút és követeli beszünetlé-sét. Drámai módon írja le Andor Lóránt, a kisregény írója, hogy a hős békeharcos az amerikai zsoldban álló francia fasiszta bíróság előtt hogyan lesz vádlottból vádló, aki bátran vágja az ügyész szemébe: „En azt akarom, hogy a vietnami nép is szabad legyen és szabad legyen Franciaország népe is.”

Henri Martin története ad-ratta a fasiszta francia kormány. De Henri Martin tovább harcol a békeért. Hősi élete, szilárd helytállása, bátorsága és izzó hazaszeretete a világ becsületes embereinek számított számára lelkesítő példa — békeharcosra serkentő erő.

KOROKNAI SÁNDOR JÓUTRA TÉR

Szép, csillagos este volt, a telihold úgy sütött, szinte a Vörös Csillag tsz egész határát be lehetett látni. A munka végzésével a tsz tehénistállója előtt gyűltek össze a tagok. Megszokott hely volt a napi munkamegbeszélésre. Nagy János, a növénytermelési brigádvezető is azért jött ide, mert jól esik a pipa mellett egy kis tanyázás is. Ezen az estén azonban csak Koroknai Sándor jött. Kissé dünyögött is magában Nagy János, hogy mi a fenét kereshet ez itt ilyenkor, mikor egész nap hírt sem lehet hallani. Az elmúlt évben is éppen csak hogy megvolt a 120 munkaecsoport. Hol jött dolgozni, hol nem. Kibúvó mindig akadt, hol a lába fájt, hol az asszony volt beteg, hol meg a tehene.

— Szabadság, Nagy elvtárs. — Szabadság, — dörmögte az öreg. Na mi kell! Mi hiányzik, vagy talán elzavart az asszony? En is elzavarnálak, az már biztos. Minek is vagy te itt a szövetkezetben tulajdonképpen. Lógsz össze-vissza, aztán a többi tagok között lázítasz. Nincs becsületed, bizony mondom, ha nem javulsz, rövidesen a csoportgyűlésen én javaslom, hogy zárjanak ki.

— Ne beszélj már marhaságot, nem látod, hogy mennyi bajom van. Most is azért jöttem, hogy mint brigádvezetőnek bejelentsem, holnap nem tudok munkába állni.

— Na, oszt miért? Péntek lesz még, nem lesz zsbzásár. — Nem is azért, elmegeyek az orvoshoz, mostanában olyan

köszvényesnek érzem magam, biztosan a múlt héten, mikor kint voltam, megfáztam.

— Meg a fenét! Lusta vagy. Bezzeg, amikor az a 9 hold jutott földed volt, akkor legelőször te voltál kint a határban. Az esthajnal csillag még alig ment le, te már pakoltál a szekérre. Akkor nem voltál köszvényes mi, mert kenyér kellett, ha nem akartál éhenhalni. Most meg azt hiszed, mi fogunk egy ilyen „dehella” embernek kenyeret készíteni.

Erre aztán már Koroknai Sándor is mérges lett. Sarkonfordult, köszönés nélkül otthagya a brigádvezetőt. Nem messze lakott a közporthól, a harmadik tanyában. De az öreg Nagy János úgy felborsolta, szinte észre sem vette, meddig megy hazafelé. A tanyája mellett a fehérszörű nagy komondor kutyája ugrott a derekára jókedvűen, pajkosan, mint ahogy szokta. Most a simogatás helyett azonban hatalmas rugást kapott.

— A fene egyen meg, mit hizelelgsz, — morogta. Aztán belépett a konyháján, köszönés nélkül leült az asztalhoz. Felesége ott sürgött a konyha körül, a gyerek meg a kemence padkán valami könyvet forgatott a kezében. Nem szólott egy szót ő sem, a felesége sem, csak letette elébe az asszony a paprikáskrumpit.

— Mindig csak paprikáskrumpit, te sem tudsz már mást főzni — így Koroknai Sándor.

— Miből? Nagyéknak van miből, meg Kovácséknak, ma is húst ettek déiben. Telik nekik,

mert kerestek, szakérszámra vittek haza a terményt az elmúlt évben. Te meg mit hoztál? Semmit, mégis követelődöl?

— Húztam én már eleget az igát, nekem is lehet pihenni.

— Egyik vásárról a másikra jársz azzal a kupec Biróval. Ami pénzünk volt nemhogy hozott volna, hanem még elment. Nekem ebből már elég volt.

— De nékem is. Talán te akarsz parancsolni? A kalapot én viselem, ha jól tudom.

— Az olyan kalapot, amelyik lyukas, nyugodtan viselheted, — mondta most már pajtogva az asszony. — Miért nem dolgozol becsülettel, mint eddig? Sem a fiadnak, sem nekem nincs olyan szép ruhája, mint Ferenczének. Miért nem dolgozol tulajdonképpen. Sertve érzed magad, hogy a csoportgyűlésen a multkor megmondták az igazat? Ugy is van, igazuk volt.

— Na most már aztán elég. — Felugrott a székről a férfi, otthagya a még meleg paprikáskrumpit, úgy bevágta maga után az ajtót, hogy minden ablak belesötélt. Mérgében dult-fult az udvaron, az istállóban. Mikor kissé már megnyugodott, leült a kút mellett lévő tuskóra, ott gondolkodott, egymás után sodorta, meg dobta el a cigarettákat.

Talán több mint egy fél órája is eltelt már annak, hogy ott ült. A néma csendet nem zavarta meg semmi, még a kutya sem hízelt meg most, lefeküdt oda a lábához, fejét a két első lába közé tette, úgy hegyezte a fülét. Hir-

jobb

Éljen! jezték a csjes eróvel raforgó, bukája. A natesi Vöröseróvel folykapálási nmenyi Vöyegyelte na. A jó eremos tsz-be ditanak gonvényápolUjléta közraforgó kaegy 18 székapálási mzalékban véjelentések a maradás a rös Csillagben.

A kedvező pásznyével nek indulta lül minden molnunk a kökban tap sokat és m munkabaállt a családtago tositan kell apolást mun Első döntö tsz-ekben munkáinak lem súlyos azért azokon szükséges van, gépi átsal gyorsít munkát.

Földjüke

A Magyar felső Bíróság ítélt elhagyatott földosztókat meg Szankon M des kutyák ajta, földjét ne ezi vetést ne adást nem t het évi börtö vagyoneiközbe

fejen azonban ott ugatott a néi.

— Nem har

— En vagy

— Ja, keru

amiért ilyen az utad?

— Nézd, sok szeretnem v

— Nem ért

— Héz, te vagy

— Az igaz

— Hát az

— Nézd Sá

ben nem dol

pedig kutya

Kovácsék töb

zát, 30 máss

forintot, és m

restek. Ludoc

is. Ebben az

jól van itt va

ki kellett vo

zony meg m

halad a munk

ber.

— Hogy-ho

— Te erről

— Nem.

— Nem hát

el. A csoportl

ként léptél b

pést nyitlakó

mondtdt, olya

lyet eddig m

Most meg na

nezel a munk

ne a te két k

tán egészen

néd, ha több

szel rá — mo

zást után, —

tól keső estig

Nasáry-földjén

Fokozzuk a növényápolási munka ütemét, jobb növényápolással biztosítjuk a nagyobb termést

Élenjáró tsz-einkben befejezték a cukorrépa egyelését, teljes erővel folyik a kukorica, napraforgó, burgonya kapálási munkája. A nagylétai járásban a vértesi Vörös Sarkok tsz-ben teljes erővel folyik az egyelés utáni első kapálási munka, a hajdúbószorményi Vörös Csillag tsz már ki-egyelte napraforgóját.

A jó eredmények mellett számos tsz-ben, községben nem fordítanak gondot, nem fokozzák a növényápolási munkák ütemét. Újletha községben például a napraforgó kapálási munkáit, mintegy 18 százalékban, a kukorica kapálási munkáit mintegy 20 százalékban végezték el a legutóbbi jelentések szerint. Számottevő lemaradás van a hajdúszovátai Vörös Csillag és Új Kenyér tsz-ekben.

A kedvezőbb esők hatására kapásnövényeink erőteljes fejlődésnek indultak. Most napokon belül minden tsz-ben fel kell számolnunk a növényápolási munkákban tapasztalható lemaradásokat és minden gépi, fogatéri munkábaállítással, a tsz-ekben a családtagok mozgósításával biztosítani kell a soronlévő növényápolást munkák elvégzését. Első döntő feladat a lemaradt tsz-ekben a cukorrépa egyelési munkáinak befejezése. A késedelem súlyos termés kiesést jelent, ezért azokon a helyeken, ahol a szükséges növényápolás meg van, gépi átvágással, csokrosítással gyorsítsuk meg az egyelési munkát.

Kukorica és napraforgótábláinkon itt az ideje a fogasolás után az első kapálási munkák elvégzésének. Egyes helyeken korai vetésű napraforgó tábláinkon a növényzet 3-4 leveles fejlettségben van, ezeknél a növényeknél az első kapálással egyidejűleg végezzük el a napraforgó egyelését. Erőteljesen fejlődő burgonyatábláinkon késedelem nélkül végezzük el az első kapálást. Tsz-eknél a géppálmások kultivátorokat állítsanak be a burgonyakapálási munkákba is. Jó munkát végzett e téren a nagylétai géppálmás a nagylétai Vörös Csillag tsz-ben, ahol 18 kataszteri hold burgonya gépi kapálását már elvégezte.

A növényápolási munkák mellett fokozott gondot fordítsunk a lucerna első kaszálására, a szénatermesztés veszteségmentes betakarítására. A szénakészítés során ügyeljünk arra, hogy a levágott rendek 2-3 napi száradása után forgatásra kerüljenek. Ügyeljünk arra, hogy ne szárítsuk ki a lucernát túlságosan és amikor annyira száraz, hogy egy csomót 2 marokra fogva gyenge húzással szét tudunk szakítani, veszteségmentesen kaszáljuk be.

Erőteljesen fejlődő rozsvetéseink már virágznak. Itt az ideje a rozsvetéseink pörgetésének elvégzésének. Felkészült erre a munkára a hosszúpályi Új Élet tsz is, ahol a tagság elhatározta, hogy ezt az igen egyszerű és olcsó munkát az összes rozsterületein többszöri ismétlésben elvégzi.

Az elmúlt évben a rozsvirágzása idején erősen szeles, kedvezőtlen időjárás uralkodott, ezért sok helyen a magkötés nem volt jó, a kalászkok foghjasok, ablakosak voltak. A nagyobb rozsvetéseknél a legfontosabb harcában döntően fontos a pótbeporzási munkák elvégzése. Aránylag igen csekély munkával rozstermésünket 1-3 mázsával fokozhatjuk kataszteri holdanként, ha ezt az eljárást elvégezzük.

A pótbeporzási munkákat egy kötel segítségével végezzük el, oly módon, hogy a kötelet végig húzzuk a virágzó rozstáblán, a kalászkok magasságában.

Leghelyesebb, ha 20-30 méter hosszúságú kötelet használunk. Vigyázzunk arra, hogy a kötelet egyenletesen húzzuk, nehogy a kötel eltörje a kalászkokat. Ezzel az igen könnyű munkával virágzó kalászkok hozzáverődnek a kifejlesztett kötelhez és az egyenletesen kihulló virágró biztosítja a tökéletes megtermékenyítést. Végezzük el ezt a munkát a teljes virágzás időpontjában 4-5-szöri ismétlésben úgy a tsz-ek, mint az egyéni termelők összes rozsvetésterületein. Járási mezőgazdasági osztályaink úgy irányítsák, segítsék, szorgalmazzák ezt a munkát, hogy meggyőzően valamennyi rozsvetésének pótbeporzási munkáin keresztül 600 vagon többletermést biztosítsunk népgazdaságunknak.

Bedő Zoltán, megyei főagronómus

Megalakul Hajdú-Biharban is a Társadalom- és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat

Gunda Béla, a Kossuth Lajos Tudományegyetem bölcsészettudományi karának dékánja:

Néhány héttel ezelőtt a magyar értelmiségi dolgozók körében mozgalom indult meg, hogy a Magyar Tudományos Akadémia kezdeményezése nyomán a szocializmust építő népünk fokozódó kulturális igényeit az eddigénél még magasabb színvonalon elégítsük ki és megteremtjük a legszorosabb kapcsolatot a nép és a tudomány minden területe között. A mozgalom nyomán megalakult a Társadalom- és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat.

Az új társulat tulajdonképpen azokhoz a nagy elképzelésekhez járul hozzá, amelyet Sztálin elvtárs a Bolsevik Párt XVIII. kongresszusán így fogalmazott meg: „Minden munkást és minden parasztot művelni és képezni emberré akarunk tenni és idővel el is érjük azt.” A magyar értelmiségieknek, tudósoknak a természet- és társadalomtudomány művelőinek a legszorosabb feladata az, hogy ilyen munkában szocializmusunk építése során résztvegyenek. Tulajdonképpen tudományos törekvéseik, oktatói munkájuk, technikai alkotásaik legfőbb eredményét és értelmét láthatják, amikor mindezekről a legszélesebb tömegek tudomást szereznek. A tudomány, a technika művelőjét akkor töltheti el a legnagyobb örömmel, ha munkájáról a dolgozók milliói beszélnek.

A Társadalom- és Természettudományi Társulat megadja a lehetőséget értelmiségünk tízezreinek, hogy tudásukat még fokozódó mértékben becsássák népünk, a munkások, a dolgozó parasztok rendelkezésére. Pártunk, kormányzatunk bizalommal tekint az értelmiség felé, mert tudja, hogy mindannyian bizalommal tekint az ismeretterjesztés hatalmas jelentőségét. Az ismeretterjesztés minden megnyilatkozásával tulajdonképpen küzdünk a miszticizmus, a burzsoá ideológiák, a fejlődést gátló tényezők ellen. Munkánk során közvetlen kapcsolatba kerülünk a gyárak, a termelőszövetkezetek dolgozóival, a ma még egyénileg dolgozó és a szocializmus jelentőségét mindinkább felismerő parasztsággal. Megismerjük igényeiket, kívánságaikat. Közvetlenül tapasztalhatjuk majd, hogy tanításaink, kutatásaink miképpen valósulnak meg a gyakorlatban. Tehát saját magunk is jó tapasztalatokra teszünk szert. Ezek a tapasztalatok pedig lelkesedést adnak, irányít szabnak a további munkához.

A dialektikus materializmusra, Lenin és Sztálin elvtársak tanításaira alapozott tudomány nemcsak objektív ismereteket jelent, hanem bekapcsolódik a jelen és a jövő építésébe is. A jelen és a jövő építéséhez pedig a legszorosabban hozzátartozik, hogy az ismeretterjesztése révén minél magasabbra emeljük a szocializmus szilárd falát.

Hajdú-Bihar és Debrecen értelmiségi dolgozókak ösztönre szolgálatot vállaltunk alakul meg először a Társadalom- és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat vidéki szervezete. A megye, a megyeszékhely és a megyeszékhelyen kívüli értelmiségünk, az egyetemi és középiskolai tanárok, mérnökök, orvosok, agronómusok várják, hogy minél előbb bekapcsolódhassanak a Társulat munkájába.

Imre Lajos egyetemi tanár:

Miben látom a Társadalom- és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat Hajdú-Biharmegyei Szervezete megalakulásának jelentőségét?

Ha ezt országos szempontból mérlegeljük, nyilvánvalóan arra kell gondolnunk, amit a Társulat központi vezetési és többi szervezete már, hogy a hatalmas értelmiségi tömegszervezet megalakulásával a mi népünk ezen a téren is felsorakozik a Szovjetunió és a népi demokráciák mellé, amelyekben már húzamosabb ideje működnek hasonló szervezetek, mégpedig sikerrel.

Hajdú-Bihar megye szempontjából azonban egészen különleges, csaknem azt mondhatnánk, hogy helyi jelentősége is van ennek a hatalmas — és időrendben is a többi megyék előtt járó értelmiségi megmozdulásnak, éspedig az, hogy a keleti országrész élére lép a régió, évtizedestudnya maradiságát tökéletesen megcáfoló, élénk lendületet kapott. Talán nehéz is volna ma már eldönteni, hogy honnan és hogyan indult meg ez a „földcsuszamlás”: vajjon a Keleti Főcsatorna építése vagy a megye területén gombamódra szaporodó ipartelepek és iskolák munkatempója adta-e meg az „első lökés”-t; tény az, hogy a gyorsirányú fejlődés itt van és ez a gyors iram magával ragadja a megye értelmiségét is.

Hajdú-Bihar megye értelmisége egyre világosabban látja és érzi, hogy kötelezettségei vannak a megye népeivel szemben, amely a múltban is annyi áldozatot hozott a szabadság ügyéért: ez a belátás indítja a megye értelmiségét arra, hogy zárt sorokban, lelkesedéssel tömörüljön abba az új Társulatba, amelynek minden lehetősége meglesz ahhoz, hogy népünk művelődési színvonalát a jelenkor leghaladottabb népcinek színvonalára emelje.

A tudomány világossága és a nép iránt érzett mélységes szeretet színtézisét jelenti a mi Társulatunk s ezért nézek igen nagy bizalommal a Társulat működésébe; nem utolsó sorban éppen a mostani és az elkövetkező évek tervünk és részlegei keretében egyik zálogát is láthatom a Társulatban.

A járások sorrendje a növényápolásban a május 20-i állapot szerint

Járások:	cukorrépa egyelés	Kukorica I. kap.	Burgonya I. kap.	Napraforgó I. kap.	Összesen: I. kap.
s z a z a l é k					
1. Bereftyóújfalusi	64	24.2	98.5	46.7	233.4
2. Derecskei	59	14.8	77	51	201.8
3. Debrecen város	46.6	52	55	34.6	188.0
4. Püspökladányi	12.9	28.7	88	44.2	173.8
5. Nagylétai	48.5	22	56.7	34.5	161.7
6. Biharkeresztesi	48	2.5	78	31.4	159.9
7. Polgári	57	15.3	40.9	38.4	151.6
8. Debreceni	36.7	4.5	38.4	26.0	105.6

Földjüket gondozatlanul hagyott kulákok felett ítélezett a Legfelső Bíróság

A Magyar Népköztársaság Legfelső Bírósága olyan kulákok felett ítélezett a napokban, akik elhagyták földjüket és nem gondoskodtak megművelésükről. Szankcionálta Tamás 54 holdas kulák állatait megkrahagyta, földjét nem gondozta. A tavaszi vetést nem végezte el, a beádatást nem teljesítette. Büntetése hét évi börtön, pénzbüntetés és vagyonelkobzás.

Katona Zsigmond tiszafüredi kulák önkényesen elhagyta földjét, lovait pedig eladta. A bíróság öt és fél évi börtönre, vagyon felének elkobzására és öt évre a közügyektől eltiltásra ítélte. A Legfelső Bíróság általános érvénnyel kimondja: *mindenki, aki földdel rendelkezik — akár saját tulajdon, vagy bérelt, vagy földtulajdonossal közös ház-*

tartásban él, mint hozzátartozó — köteles a föld megműveléséről a legmegfelelőbb módszereket gondoskodni és a beadásnak eleget tenni. Aki az állam részére földjét felajánlotta, vagy örökségéről lemond, mindaddig köteles gondoskodni a beadásról és a föld megműveléséről, amíg az illetékes szervek nem határoznak a föld átvételéről.

teien azonban felugrott s már ott ugatott a napraforgókerítésnél. — Nem hallgatsz el! Ki az? — En vagyok, Koroknai elvtárs.

— Ja, kerülsz beljebb. Mi az, amiért ilyen későn erre hozott az utad?

— Nézd, sok dolgom összejött ma, szeretném veled is megbeszélni, hogy mit szólsz hozzá.

— Nem értek én a pártvezetéshez, te vagy a párttitkár.

— Az igaz, de azért biztosan neked is csak van véleményed.

— Hát az a kérdés, miről van szó.

— Nézd Sándor, az elmúlt évben nem dolgoztunk mi rosszul, pedig kutya egy esztendő volt. Kovacsék több mint 22 mázsa búzát, 30 mázsa tengerit, 15 ezer fontot, és még sok mindent kerestek. Ludod ezt te jó magad is. Ebben az évben azonban, nem jól van itt valami. A répát már ki kellett volna egyelni, de bizony még mindig ott van. Nem halad a munka, nincs elég ember.

— Hogy-hogy nincs ember? — Te erről nem is tudsz? — Nem.

— Nem hát, mert te sem jössz el. A csoportba annakidején önként léptél be, aláírtad a belépési nyilatkozatot, akkor azt mondtad, olyan szesz lesz ez, amilyet eddig még nem látott senki. Most meg napokig feléje sem nézel a munkának, pedig elkelne a te két kezed is. Meg azért egészen biztos te is szeretnél, ha többet keresnél. Emlékszel rá — mondta kis gondolkodás után, — régen kora hajnalról késő estig húztuk az igát a Nasáry-földjén, mert kellett a

kenyér. Akkor még nem volt földünk, másnak dolgoztunk, más nyúlta le rólunk a bőrt, más tette el kereselünket, mi pedig éhezünk, rongyosan járunk, fázódunk.

— Hát, úgy volt... — Most itt ez a föld, a miénk, még sem jössz dolgozni. Figyelttem, hogy napokig ácsorogsz össze-vissza. Hát, nem vagy te egy utolsó ember, mégis úgy beszélnek már rólad, mint valami jeparásról, akitől húzódoznak a munkáitól azt mondják: Koroknai Sándor sem dolgozik, ha neki lehet, hát nekem is.

Sokáig beszélgettek még. Bent a szobában már el is aludt a világy, a család lefeküdt. Koroknai Sándor is lefeküdt, szemétt azonban egész éjjel keletkezett az álom. Hát utolsó ember vagyok én? Eddig mindig élenjártam a munkában, most meg egyszerűen kerülnek, semmibe se néznek. Es az én példámat még követik is a dologtól húzódozók. Ilyen gondolatok forogtak fejében s hajnaltól alig ültél el az öté, már talpon volt. Feisége is felkelt, megcsinálta a reggelit, aztán a tarisznyába kezdett pakolni.

— Mit csinálsz? — Utravalót neked.

— Milyen útravalót? — Azt mondtad tegnap, hogy megy a városba.

— Nem megyek. Megyek ki a brigáddal. Amint hallom nem valami jól állunk. Majd dében ha zaugrok.

Felvette a kabátját s elindult a központ felé, ahol a szerszámok meg a gépek voltak. Nem látott még senkit sem. Letette kabátját,

végig nézte a gépeket, megnézte elég étesek-e a kapák, nincse-e valami hiba.

Nagy János, a brigádvezető is megérkezett. Először alig akart hinni a szemének, hogy Koroknai Sándor is itt van, hiszen tegnap azt mondta, megy az orvoshoz.

— Szervusz Sándor! Hát te mit keresel itt, ilyen korán?

— Megnéztem ezeket a gépeket, nehogy valami fennakadás legyen.

— Jössz ki te is? — Megyek.

— Nem vagy már beteg? — Nem.

Nem is forszírozta tovább az öreg Nagy János, hanem ő is beállt munkáját végezni, azután együtt mentek kifelé. Koroknai Sándor egész nap ment az eke-kapa után, még arról is elfelejtkezett, hogy ebédelni kellene. Este aztán, mikor befejezték a munkát, könyvébe 2 munkaeget írt be Nagy János. Mikor visszaadta a könyvét csak megkérdezte:

— Holnap számíthatunk rád? — Hogy-hogy számíthatunk, hát persze. Van még mit csinálni, itt a kukorica is. Példát akarok én mutatni, még hozzá nem rosszát.

Koroknai Sándor ezután nem igen lehetett máshoz látni, mint kinn a földön, kora reggelről késő estig. Ha valaki nem jelelt meg, legközelebb a munkában, ő volt az, aki elment hozzá, beszélte vele. — Ez a mi csoportunk, a mi földünk, a mi gazdaságunk, hát úgy is dolgozzunk — mondta egyszerűen — meg visszaemlékezni is szívesen arra az időre, amikor ő is került a munkára.

Rácz Béla

MA KEZDŐDIK A GYERMEKHÉT

Hajdú-Bihar megyének nincsen olyan városa és községe, ahol ne találkoznánk új iskolákkal, óvodákkal, napközi otthonokkal — a dolgozó nép államának szerető gondoskodásával legdrágább kincsünk, a gyermek iránt. Hajdú-Biharban május elején 15 községben nyílt meg idénybölcsőde — 300 férőhellyel. Bedőn magyar és a román nemzetiségű gyermekek részére is van már óvoda, s ez évben az állandó napközi otthonok mellett több mint 50 nyári napközi otthonban vigyáznak az apróságokra — főként a dolgozó parasztszülők gyermekeire.

Leikesen folyik a készülődés Debrecenben és a községekben is a ma kezdődő gyermekhétre. Az úttörők verseket írnak, s ezzel köszöntik majd szüleiket a gyermeknap kezdetén. „Drága kincsünk a gyermek” és „Boldog gyermekkor” címmel kiállítás nyílik ezen a napon, amelyet minden járási székhelyen bemutatnak majd. A gyermekhét alatt az orvosok és védőnők is előad-

sokat tartanak az egészségügyi kérdésekről, a pedagógusok, a szülői munkaközösségek tagjai pedig felkeresik otthonukban is a gyermekeket.

Május 30-án nagyszabású kultúr- és sportműsort rendeznek a fiatalok. Debrecenben a nagyerdei szabadtéri színpadon mutatja be műsorát a 150 tagú úttörőegyesület.

A gyermekhétet a többi tömegszervezettel karöltve az MNDSZ rendezi. Tánc-, ének-, színjátszó csoportok működnek közre. Ma a megyében „Anyák gyűlései” lesznek, melyeken úttörőküldöttségek köszöntik az anyákat.

Debrecenben ma délután 3 órakor a Megyei Tanács kultúrtermében tartják az „Anyák gyűlését”. A gyűlésen Pintér Livia elvtársnő, az MNDSZ Országos Központi Káderosztályának vezetője mond beszédet. Fellépnek a Csokonai Színház művészei, valamint az üzemek, iskolák kultúr-csoportjai is.

Nemcsak Debrecenben, hanem vidéken is lelkesen készülnek az MNDSZ szervezetek a gyermekhét ünnepi megnyitójára. Balmazújvárosban ma délután 2 órakor a kultúrteremben tartják az „Anyák gyűlését”, ahol Stozicski Ferencné elvtársnő, az MNDSZ hajdú-biharmegyei titkára mond beszédet, majd az úttörők, a helyi MNDSZ kultúr-csoportjai színvonalas műsorral köszöntik az anyákat.

Oláh Ferencné Debrecen, Kosuth-utca 38. szám alatti lakos, 11 gyermek édesanyja, nemrég kapott kitüntetést:

— Nyolc fiam és három lányom van — mondotta Oláh Ferencné — öt hónappal ezelőtt született meg tizenegyedik gyermekem. Ekkor kaptam az anyasági érdemrendet és 2000 forint jutalmat. 800 forint családi segítyt kapok gyermekeim után havonta. Boldog vagyok, ha gyermekeimre nézek — mondotta — mert tudom, hogy boldog, biztos jövő áll előttük.

TEGYÜK MÉRLEGRE!

A GYERMEK

NÁLUNK TRAGÉDIA

Törökországban évente 800.000 újszülött közül 400.000 meghal, mielőtt betöltené első életévét.

Indiában, Bombay vidékén 1941-től 1950-ig 328.972 születést jegyeztek be. Ezek közül az újszülöttek közül 220.842, tehát több mint 50 százaléka első életévében meghalt.

Burmában még csak az olajiparban és a bányákban sikerült a dolgozóknak kiharcolni néhány szülőotthont. Az országnak 6000 szülész-nőre volna szüksége — mindössze 200 van.

Az Egyesült Államokban a mezőgazdaságban évente ezer és ezer gyermekmunkás rokkant meg, száz és száz gyermek veszt életét munkabalesetek következtében. Az újságok beismeréséül 1952 májusától decemberig 27 gyermek halt meg mezőgazdasági szerencsétlenségek következtében. A legfiatalabb közülük 6 éves volt.

Kenyában még siralmasabb a gyermekek helyzete. 40.000 gyermek dolgozik az ültetvényeken. Bérük a legtöbb esetben nem éri el a férfimunkások bérének még a felét sem. A munkanap 10—14 óra, egy hónapban 30 napot kell dolgozniuk.

NÁLUNK SZEMÜNKFÉNYE

A Szovjetunióban tilos a gyermekmunka. A gyermekek boldogan élnek gyermekkorukat. Nem ismerik a nyomort és a nélkülözést, minden iskola kapuja nyitva áll előttük. A Szovjetunióban a gyermekek olyan kiváltságos helyzetben élnek, amilyen egyetlen más országban sem jut osztályrészül a gyermekeknek.

A Román Népköztársaságban a szülőotthonok száma már 1951-ben elérte az 1100-at. Az egészségügyi szervezet széleskörű hálózata lehetővé tette, hogy a gyermekhalandóság már 1950-ben a felszabadulás előttinek a felére csökkentjen.

A Bolgár Népköztársaságban 1952 végén már 631 falusi szülőotthon működött. Eddig 230 bölcsődét és több, mint 5500 napköziotthont létesítettek.

Az Albán Népköztársaságban az öt éves terv végére a bölcsődék száma 15-ről 80-ra, a férőhelyek száma pedig 2600-ra emelkedik. 1955-ben 348 óvoda, 2158 elemi, 361 héatosztályos és 30 középiskola várja az albán gyermekeket. Az üzemek és gyárak mellett, a termelőszövetkezetekben korszerűen felszerelt napköziotthonok vannak.

Egy délután a Nagyerdőn...

A Nagyerdőn így délutánonként is, ott is feltűnik egy-egy fiatal, kezükben könyv, jegyzet. Egyetemisták, értelmiségire készülő diákok. És mennyi a kicsi gyermek. A kocsikban apró kezek, lábak katimpálnak, picit lábakon pötyögni emberkék bizonytalan-kodnak. A játszótéren pedig, mint egy színes virágoskert olt virít, kacag egy egész gyermekereg. Hintáznak, kavicsot szednek, kört alkotva énekelnek, játszanak. Egy kisfiú kezében nagy szelet lekvároskenyér, fülig masztos tőle a kerek, piros arca. Három-öt évesek, sőt egyik-másik már iskolába megy az ősszel. Gyermekek, akik már a béke éveiben születtek, nem szenvedtek az óvóhely fojtott levegőjében, nem hallották a bombabecsapódások robaját, nem érezték halálfélelmét, nem ismerik az éhezést, nélkülözést. Kacagó szemükből egészség, élénkítő ragyog.

Ági a nevem...

Az egyik pad előtt négy év körüli kislány kuporog. Nagy szakértelennel válogatja a kavicsokat és rakja fel azokat a padra. Külön a nagyobbakat, külön a kisebbeket. Megállok előtte és megszólítom:

— Mit csinálsz Évike? — talállok hirtelen nevet.

Rámnéz, egérfarknyi hajfonatát hátracsapja, füstös, barnabőrű kis arcából meglepően két szemek néznek rám idegenkedve.

— Az én nevem, Ági.

— Bocssis mea, összetévesztel-

telek valakivel — felelek neki nagy komolyan és elhallgatok, várom, folytassa most már ő a beszélgetést. Leülök a padra, a kavicsok mellé. Eltelik egy pár perc, új új barátom, mint igazi nő, nem állja meg sokáig szó nélkül.

— Te mama vagy? — kérdezi tőlem kíváncsian.

Elmesélem neki, hogy két kisgyermekem van, az egyik éppen olyan nagy, mint ő.

— Van már neki rakott szoknyája? — teszi fel a kérdést.

— Bizony nincs, mert azok fiúk.

— Akkor biztosan irigyelsz engem a mamámtól, mert én kislány vagyok. Tudod — magyarázza most már barátságosan, — engem sokan irigyelnek a mamámtól. Van neki egy testvére, ha annak majd szület egy férje, mert még nincs neki, utána egy olyan kis lánys is szület, mint én vagyok.

Nem szoktam kinevetni a gyermekeket, de most hangosan felnevetek a családi kapcsolatok ilyenformán megállapításán. Megkérdelem kiétlét jött ki az erdőre. Nagymamával — mert anyukám Nyíregyházán lakik. Odamegyünk a nagymamához, aki mosolyogva figyelle jökdékvü beszélgetésünket. Tőle tudom meg, hogy Ági édesapja vasutas, édesanyja varrónő, szövetkezezi dolgozó. A kislány nem hagyja, hogy a nagyok beszéljék. Ő akarja gondolatait közölni velem. Elmeséli, hogy van egy nagy babája, de az orra már kopott. Hinta is van az udvaron, jövőre kerékpárt vesz neki apukája. Ha már lesz rendes

takásuk, ő is elmegy Nyíregyházára. Van új szőnyegük, most vettek függönyt és ősszel rádiót vesznek, most gyűjti rá a pénzt az édesapja.

Beszélgésünknek a nagymama vetett véget, haza készült kis unokájával.

Búcsúzunk.

— Ha vasárnap sétálni megyek a rakott szoknyámban, megnézel majd az utcán?

Boldog gyermek

Megigérttem, hogy feltétlen megnézem és ezzel az igérettel hagyott ott engem új barátom.

Mosolyogva néztem utána. Boldog gyermek és körülöttem a többi boldog kis gyermek. Otthon tereket hallarak, új függöny, szőnyeg, rádió, a gyerekek új ruhá, kerékpár. Napsugaras teleküket nem riasztja meg szüleik gondterhelő sóhajlása: mi lesz holnap, mi lesz a gyerekekkel. A göröngyös, szűk életutat, melyen mi bolorkáltunk és nagyokat zökentünk néha, szélessé, egyenletessé taposuk számukra. A mi jelenünk harc és munka, az ő jövőjük: a napsugaras bejeljesedés. És ezért: gyermekeink boldog jövőjéért — semmi munka nem sok, semmi nem drága.

S évek múlva, ha akarunkkal, egységünkkel, munkánkval boldog jelené vázsoljuk jövőnk gyermekeink számára a kort, amely ma még csak mint biztató jövő tegezt jelenk, akkor elmondhatjuk Vörösmartyval:

... „Ez jó mutatszág, jérfi munka volt”...

Z. T-né.

Textilkombinát, amelynek 8 óvodája van

Evrőlétre bővül a moszkvai F. B. Dzerzsinszkij nevét viselő „Trjohornaja Manufaktura” textilkombinát gyermekintézményeinek hálózata. Nemrég nyitották meg a nyolcadik óvodát, mely 150 gyermek számára készült.

A képen: az új óvoda játékszobájában...

Anyák levelei a gyermekhét alkalmából

Tudjátok mindannyian, hogy gyermekhét kezdődik. Azt hiszem, mindannyian velem érezték, amikor meghatódva írom e sorokat. Lehet-e drágább kincs egy anyának gyermekénél, ki ne örülne az ő örömeinek? A mi gyermekeink életéért, jövőjéért már nem kell rettegünk. Másként élnek, másként nevelkednek már ők, mint mi. Acsmester gyermek voltam, nem tanulhattam tovább, pedig nevelő szerettem volna lenni, de megfosztottak ettől az álomtól.

Látjuk mi, anyák nagyon jól, hogy milyen más ma gyermekeink sorsa, államunk mindenben segíti az ifjúságot, megadja a tanuláshoz a lehetőséget és nekünk, szülőnek az a feladatunk, hogy taníttassuk őket, úgy neveljük mi magunk is gyermekeinket, hogy méltó fiaik legyenek népi demokráciánknak.

KOVACS ANDRÁSNE
Fazekas áll. ált. isk.

Modern, napfényes napközi otthonok, korszerűen felszerelt bölcsődék fogadják szeretettel a reg-

gelenként belépő apróságokat. Szakképzett óvónők vigyáznak legdrágább kincsünk minden lépésére. Milyen nyugalom is a szülőnek, hogy míg dolgozik, gyermeke jó kezekben van.

A gondatlan, kacagó gyermekkor minden szépsége kiséri emlékként felnőtt napjainkra őket. Most még a játék, hintáló, játékreplő, kis mozdonyok, ólomkatonák, ha megnézik az ország alap-tése vár rájuk, amelynek alapjait gondallal, szeretettel rakják le szüleik. Nem engedjük, hogy terveinktől eltérítsen valaki, hogy a hintalóból harci gázról megadott tájékozó mér, az ólomkatonákból csatamezőkön küzdő elesett katoná, hogy a kis játékreplőből pusztító, halálotkádó bombavető legyen. Ezt akarnák az imperialisták, de mi nem engedjük, játékat csak vidáman, örökönk jövőtök felett! Építjük hazánkat, gyárainkat. Nektek építjé: a Gördülőcsapágygyárát, ahol később mint szakmunkások, mérnökök dolgoztok tovább, azt fejlesztitek tovább.

DOMBAY JANOSNE
Gördülőcsapágygyár

NYITOTT SZEMMEL

Tíz perc az nagy idő...

Gyárainkban műszakkezdés előtt 10 perccel már harcol az a műhelyes. Itt is, ott is köszörülnek az eszktergakéseket, előkészítik a munkadarabokat, hogy egyetlen perc se vesszen kárba. Ez a tízperces mozzgalom. Ezt jól tudják az dolgozók. Tudják az Orvosi Műszergyárban is. Csupán két ember van a vállalatnál, aki nem akarja megérteni: Villás Zsigmond és Szilva Katalin. Már felzúgnak a gépek, serény munka folyik az üzemben — ők akkor rohannak kifulladásra az ellenőrző órához, blokkolnak, aztán végigloholnak a műhelyeken. Kapkodnak anyagért, szerzőmökért, végül munkakezdés után húsz perccel (!) nekilát-

munkának sok a lazája”. Igaz ez a közmondás. Bizonyítja Katalin és Zsigmond és Szilva Katalin magas selejtszázaléka — és a fizetése is.

Önmaguknak, dolgozó társaiknak, egész népgazdaságunknak ártanak a késéssel! Villás és Szilva elvtársak! Nem rossz érzése-e elmenni munkatársai mellett, akik a tízperces mozzgalom betartásával is harcolnak a második negyedévi terv sikeres teljesítéséért?

A hibát ki kell javítani. A módja is egyszerű. 15—20 perccel kell csak korábban munkába indulni. Nem nagy dolog ez. Csak akaratra van szükség. Egyetértünk ebben, igaz, Villás és Szilva elvtársak!

— S. Gy. —

Bagam szomszéd...
szomszéd...
közösek...
emberek...
az új...
szük...
folytat...
nyörűk...
hogy örü...
gigték...
búza...
min...
nyeg...
örömmel...
biznak...
godtan...
nak...
Csupán...
forgatja...
A nyu...
va amin...
gyula...
a rend...
mát...

De néz...
ezeket...
kent...
bel...
emberek...

Szklár

Bagame Szklár...
Szklár...
hiszékeny...
görögkate...
mondhat...
telm...
képviseli...
pocakos...
a község...
sollal...
persze...
es dukál...
köszönte...
hogy...
szüntesse...
Tudja...
nehogy...
cőin...
arról...
ságtól...
felhívja...
tek...
dáj...
nak...
„adakoza...
selybe”...
Bagamér...
akik...
s így...
tal...
forint...

és an

A pers...
lomban...
jól felgy...
a pap...
re fog...
is belek...
a fauban...
lópják...
Persze...
intézked...
sárolt...
mosolyal...
mintha...
istentelen...
led”.
Pers...
ezért...
az...
nem...
járt...
látott...
doll...
volt...
pénzt...
per...

Nagy...
portán...
hogy...
helye...
tördelve...
hogy...
aki...
perselyét...
bó”.

A nyom...
derített...
szidalmaz...
lentés...
Nem...
pap...
Az...
Bagamér...
igévé...
hány...
sora...

Akiknek maguk felé hajlik a kezük

— Két levél nyomán —

Bagamér és Almosd — a két szomszéd község — csak néhány kilométerre van egymástól. A községek lakói egyszerű, dolgos emberek. Egyrésztük már rálepett az új élet útjára, míg másik részük még egyéni gazdálkodást folytat. Az ideai kilátások gyönyörűek. Olyan szép a határ, hogy örül az ember szíve, ha végigtekint a zöldszínen pompázó búzátáblákon. Olyan az egész, mint egy leterített bársonyos szőnyeg. A dolgoskezü emberek örömmel végzik munkájukat s biznak a boldog jövőben. Nyugodtan élnek és már számíthatnak... Bő termés lesz az idén. Csúpon egy zavaró körülmény forgatja fel olykor nyugalmukat.

A nyugalomrontók a kulákok, valamint Szklár Jenő és Gaál Gyula papok, akik megzavarják a rendes, dolgos emberek nyugalmát.

De nézzük meg közelebbről ezeket a kívül mézzel-mázzal bekenet, belül annál feketébb-elkü embereket.

Szklár Jenő bagaméri pap

Bagamérban mindenki ismeri Szklár Jenőt, a gyorsbeszédű, a hiszékenyek lelkét megmetyélező görögkatolikus papot. Nem mondhatjuk el róla, hogy szeretelméltó, hogy „hívei” érdekeit képviseli. Ha időnként — kissé pocakos alakjával — végiggörög a község utcáin kenetteljes mosollyal köszöntget jobbra-balra, persze mint „jó pásztorhoz” illik és dukál a „dicsértessék...” a köszöntése, de előfordul az is, hogy „szabadság elvtárs úr” köszöntéssel üdvözi a szembejövőt. Tudja ő a módit s vigyáz arra, nehogy tévedés essék. Predikációin soha nem feledkezik meg arról, hogy az emberi gonosz-ságtól, a bűntől tiltsa a népet, de felhívja őket „nemes cselekedetek” gyakorlására — mint például az olyanokra, hogyha kívának maguknak valami jót, hát „adakozzanak Szent Antal perselyében”, s kérésük teljesülni fog. Bagamérban akadtak olyanok, akik hallgattak az ilyen szóra... s így gyűjt fel a pénz Szent Antal perselyében, több, mint ezer forintra...

A persely... és ami mögötte van...

A perselyben — ami a templomban függött — mint írjuk, már jól felgyűlt a pénz. Az egyik nap a pap rájött, hogy az összeg egy-egy fegy (nyilván időnként ő maga is belekukkantott) s elhíresztelte a fauban, hogy „istentelenek” lopják a perselyből a pénzt. Persze e meletjt meglette az övön-tézkedéseket is s új lakatot vásárolt a perselyre. Kicsit kaján mosollyal dörzsölgette kezét... mintha mondta volna: „no, tolvaj, istentelen rabló, kibabrálam veled”. Persze ezt csak ő hitte s ezért aludta két nap délutánján az „igazak” álmát. De a tolvajjal nem lehetett kukoricázní. Túl-járt az a pap eszén. Új lakatot látott a perselyben... Így gondolt egyet, s minthogy már nem volt „szabadbejárása”, elvitte a pénzt, perselyestől együtt.

A tettes...

Nagy volt az izgalom a papi portán. Amin a pap észrevette, hogy a perselynek már csak hűlt helye van, hanyat-homlok, kezéj tördeve rohant a rendőrségre, hogy feljelentse az „istentelent”, aki nem átalította Szent Antal perselyét cilponni az „isten házából”.

A nyomozás hamarosan fényt derített az ügyre, s a pap által szidalmazott tolvajt még a feljelentés napján megtalálták... Nem volt más, mint Jenőke, a pap tízenyolcvéves fia...

Az eset nagy feltűnést keltett Bagamérban s szinte már szállóigévé vált annak a versnek a réghány sora, amit a bagaméri föld-

művészövekkelben tettek ki közszemlére:

„Jenőke, Jenőke, kitől tanulhatta, Hisz nem más nevelte, csupán csak az apja...”

★

Nem hiába fekszik közel Almosd Bagamérhoz ott is akad Szklár Jenőhöz és fiához hasonló lelkületű „istenszolgája”. Jól ismerik a Szklárhoz hasonlórú Gaál Gyula görögkatolikus papot s nem különben a feleségét.

A múlt hó végén éppen Almosdon jöttek össze papgyűlésre a görögkatolikus papok s bizony e nagy eseményhez megfelelő előkészületek váltak szükségessé. A pap már jó óre kihirdette a templomban, hogy számít a hívek jó lelkére s jó szívvel adakozzanak...

Elvira tisztelendő asszony és „agitációja”...

Persze a „felhívás” hogy úgy mondjuk „süket fülekre talált”, mert bizony az álmosdi dolgozók nagy többsége nem „hajlik” már az ilyen „jó szóra”. Eppen emiatt volt aztán egy kis csete-paté a papi portán, s a tisztelendő úr helyett Elvira tisztelendő asszony vette kezébe az ügyek intézését.

Elmúlt házalni. Több helyre bekopogott, s amikor látta, hogy nem esnek hasra kuncsorgó szavai előtt, akkor az istenre hivatkozott.

— Nem bánják meg, ha adnak — mondta, — hiszen ez „istennek tetsző cselekedet”.

Mi tagadás, voltak néhányan, főleg asszonyok, akik kicsit megzoppentek, féltek az „elkárháztól”. Hiszen hosszú éveken át magyarázták ezt nekik, így tartották őket sötétségben, tudatlanságban. S voltak, akik még hittek, hogy egy pár tojás, esir-

ke, ami a paphoz kerül „mennyországba” juttatja az adakozót. S bizony nem egy kosár tojást, tyúkot, tejet, vaját, tejfelét és egyebet összegyűjtött a tisztelendő asszony...

A „gyűjtés” igazi célja...

Persze jól kifundálta Elvira tisztelendő asszony a gyűjtőtevést. Gondja volt arra is, hogy álcázzák a kosarak tartalmát, s ezért rakták meg a tetejét virággal. Így aztán — úgy hitte — nem látszik ki a lólab, jobban mondva a tyúk láb, de a szemfüles falusiak eszén így sem tudott túljárni. Eszrevették sokan mesterkedéseit.

A jócskán összegyűjtött holmiból aztán volt is dinom-dánom. Négy asszony főzött a papi-lakban. Azonkívül többféle pájmákára is jutott, hiszen a tojásból, tyúkból még ei is adtak Debrecenben s ennek árát itókára fordították.

A gyűlés egy napig tartott csupán, de a gyűjtött holmiból még jó időre maradt tartalék is a papi-háztartás számára. Hiszen ez volt az igazi cél, a gyűlés csak alkalom volt a gyűjtésre, s meg kell adni, a papné ki is használta ezt az alkalmat.

Az álmosdiak, azok, akik adakoztak, csak későn jöttek rá, hogy becsapták őket. Ezután majd ők is adhoz a közmondáshoz tartják magukat, hogy „egyszer volt Budán kutyavásár...”

A bagamériak is, az álmosdiak is — ez esetek után még jobban megismerték Szklár Jenőt, Gaál Gyulát. Eddig sem tartották valami nagy becsben őket, ezután meg... még a gyermekek is újjal mutogatnak rájuk s a község pedig szerelné kidobni magából, mint fekélyt, amelyiknek nemcsak a helye, de még a környéke is fertőző...

Németi Éva.

Bizonyítékok a Grand-Hotel padlásán

A Tatra egyik legelegánsabb szállodájának, az ótátrafüredi Grand-Hotelnek ablakából megszé látni. Az emberek, mint a hangyák nyüzsgenek a havon, ahol sítálpakkal barázdálják a hófödte hegyoldalakat. A tátrai nap meleg sugarai barnára égetik az arcokat. Földjeink új gazdája, a legjobb munkások, technikusok, tisztviselők, az ifjúság teli tudóval szívja a hegyi levegőt és új erőt gyűjt munkájához.

A Tatra levegője kristálytiszt, csak itt a padlásan porlepte minden. Íratok kötegei, könyvek és egyéb írásk hevernek szerte-szét a polcokon, mint a vissza nem térő mult maradványai. Arról, hogy az emberek hogyan élnek a hotelben napjainkban, meggyőződhet az saját szemed, de ha azt akarod tudni, milyen volt itt valamikor az élet, fel kell nyitnod a poros íratköteget.

Szemedbe ötlök az „Ungarisch-Böhmische Industrialbank A. G. Budapest” hivatalos levélpapírján írott pár sor. A levél, 1936 január 16-án kelt. Ezt olvassuk rajja: „Ozv. Weiss Győzőné úrnőgy február elején két hetet szándékozik Önöknél tölteni és kellemes, déli fekvésű egyágyas szobát kér balkonnal a Grand-Hotelben. Szíveskedjék közölni, hogy...” — amint már az ilyen levelek befejezése szokott lenni.

Azután tovább lapozgatsz. Gyakran szemedbe ötlök ez a cégfelírás: „Eperjes környéki földbirtokosok és bérjök teljesítő szövetkezet”, amelynek tagjai (szegény nagybirtokosok és családjaik) „kellemes környezetben” keresnek pihenést déli fekvésű szobákban.

Pozsonyból Muriny mérnök 1935 augusztus 21-én kelt levelében ezeket írja: „Szeptember 5-től mintegy 10—14 napot óhajtanék a Tatrában tölteni és ké-

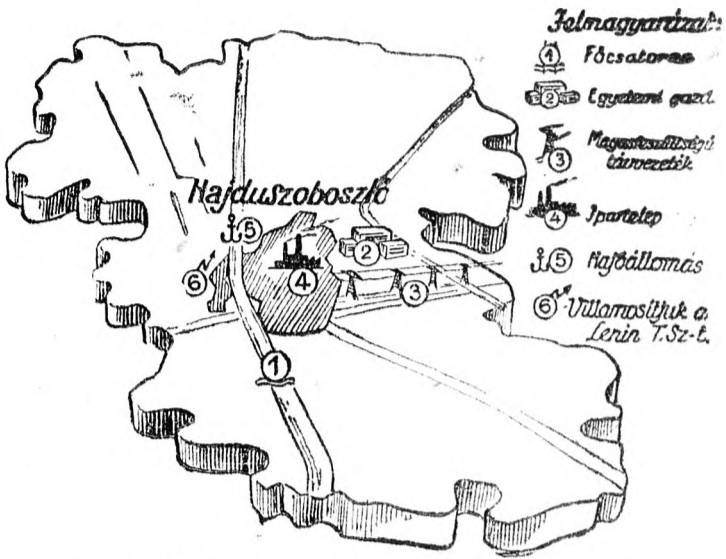
rem Önöket, szíveskedjenek a szobák és az ellátás árát közölni. Kétszemélyes délnéző szobára volna szükségem. Abban az esetben, ha áráik megfelelőeknek, szívesen laknék Önöknél. Teljes tiszteléttel. Aláírás.”

A Grand Hotel igazgatósága siet a válaszalj és 3 napon belül közli „nagyssággal” — ahogyan Muriny mérnököt a levélben megírták — a szobák és az ellátás árát. Ha az ember elképzei abban az időben az emberek szegénységét, bizony szédülni kezd a feje a közölt összeg nagyságától.

Egy másik levélben melynek fejlécén a „Viljem Munk utóda” lejtovic na Morave cégnek jelzése áll (a közelebbit a papírosról már nem lehet megállapítani) az „utódnak” felesége ez iránt érdeklődik: „Kérek prospektust és kérem annak közlését is, hol van a Tátrában olyan szanatórium, ahol az ember lelkileg és zstellig feidülheme, aki egyébként nem beteg és csak megerősödsére van szüksége. Maradtam, stb...”, ezután következik az utód „szegényke feleségének” aláírása pcesfél, aki egy tátrai szanatóriumban (mert hiszen megengedheti magának), pihenni kíván, hogy felüdüljön a „kimerítő munka” után. Ha pedig már ennél sa-gyunk, nézzük csak meg, hogy a hölgynek mennyibe került egy-egy nap, amint az az igazgatóság által válaszul küldött levélből kitűnik. Csekélység az egész. Mindössze napi 90 korona (1935-ben!) ehhez hozzáadva 10 százalékos kiszolgálási díj, 3 száza-lék forgalmi adó és 80 Kcs, az állandó orvosi felügyeletet nyújtó doktorok egy „lágatásáért”. Viljem Munk utóda feleségének tehát rendelkezésére állott az orvosi felügyelet, bár maga is azt írta, hogy egészséges, míg ezzel szemben a dolgozók milliói éheztek, sokszere-

Az ötéves terv távlatai Hajdúszoboszlón

Csibi Mihály elvtárs Komádiból levelet írt szerkesztőségünk. Leveleiben többek között megemlíti, hogy a május 8-i lapunkban megjelent „Hajdúszoboszló múltja — jövője” című rajzos írás agitatív hatású volt, de a város jövő fejlődéséről csak néhány sorban emlékezett meg.

Az itt közölt kép azt mutatja be, hogy milyen hatalmas fejlődés előtt áll Hajdúszoboszló az ötéves tervben.

Harcban a bő termésért

Mint az csesi Ady Endre tszes levelezője tudatom csoportunk eddigi eredményeit. A növényápolási brigád május 17-i vállalkásában 150 százalékat ajánlott fel és az agrotechnikai eljárások felhasználásával 195 százalékat teljesített. További vállalkást tettek: a cukorrépa sarabolását május 29. helyett május 28-ra, a dohányültetést május 30. helyett május 26-ra a lucernavágást május 28. helyett május 24-re elvégzik. Az állattenyésztési brigád vállalkását 116 százalékban teljesítette. Elenjárók Gyula 1 János 195, Bánya i Mária 178, Juhász Péter 192 százalékos teljesítményükkel.

SOÓS SANDOR
Ebes, Ady Endre tszes.

Háziipari szövetkezet Biharnagybajomban

Nincs a járás területén olyan ember, aki ne ismerne a biharnagybajomi Háziipari Szövetke-

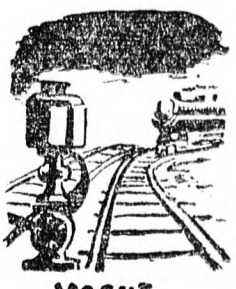
zetet. A szövetkezetnek több, mint 400 tagja van. Itt készülnek gyékényszőnyegok, kosarak, lábtörők, papucskok, divatos női sandálók, kézimunkakosarak. Sok száz idősobb, rokkant dolgozik a szövetkezetben. A napokban léte-rejött Püspökladányban egy fiók részlege. Lesz Nádudvaron, Sárregudvariban, Szerpen, Bárandon, Tépén, Nagyrábén is.

A szövetkezet első negyedévi tervét több, mint 63 000 forint nyereséggel zárta. Célnk, hogy járásunk területén felkutassuk a helyianyag forrásokat és helyi iparunk fejlesztésére fordítsuk.

Papp Lajos
Püspökladány, Járásí Tanács.

A MÁV Filharmonikusok bérleti estje

Szerdán pendezi a MAV Filharmonikus Zenekar második bérleti estjét. Ez alkalommal a Központi Kultúrotthonban este 8 órakor kezdődő hangversenyen Vársárhelyi Magda zongoraművész és Szerdahelyi László hegedűművész működik közre. Az est műsorán Mozart: G-moll szimfónia, Liszt: Esz-dur zongoraversenye, Beethoven: D-dur zongoraversenye és Weber: Euryante nyitánya szerepel. A MAV Filharmonikusok Zenekarát Kertész István vezényli.

VASÚT

Ötéves tervünk során 178 kilométer hosszú vasútvonal épül az országban. Jelentős mértékben növekszik az iparivágányok hossza is.

M. R.

